

Xəbər
London dan Bakıya ən bahalı bileti "British Airways" şirkəti satır
yazısı səh.14-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 15 may 2019-cu il Çərşənbə № 104 (7274) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Avropadakı "sapı özümüzdən olan baltalar"ın xəyanəti

Fəzail Ağamalı:
"Onların bu hərəkətləri lənətlənməlidir"

yazısı səh.8-də

Kəramət Böyükçöldən yenə qalmaqla yaradacaq sözlər

yazısı səh.13-də

Pənah Hüseyn blok yaradıb seçkilərə hazırlaşır

yazısı səh.7-də

İki sabiq məmurun Atlantik okeanda "batan" sövdələşməsi - 86 milyonluq korrupsiya

yazısı səh.10-də

"Müxalifət nifrətə köklənib" iddialarına reaksiyalar

yazısı səh.7-də

Azərbaycan ən çox Türkiyə ilə birgə hərbi təlimlər keçirir - səbəb

yazısı səh.4-də

Bakıda hüquq sahəsinə dair beynəlxalq konfrans

yazısı səh.3-də

İran-ABŞ toqquşması: müharibənin tətiyi çəkilə bilər

yazısı səh.4-də

Avropada Qarabağ müzakirələri, İrəvanın sülh imitasyonu

yazısı səh.11-də

Ramazan ayının 10-cu günü

İftar 20.05. İmsak 03.42-dək (QMİ)
10-cu günün duası: "İlahi, bu gün məni Sənə təvəkkül edənlərdən qərar ver! Belə bir gündə Sənin hüsurunda yaxşı işlərə müvəffəq olanlardan hesab et! Məni Öz ehsanıyla yaxın bəndələrimdən qərar ver! Ey istəyənlərin Son İstəyi!"

İftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla".

ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

BAKININ İRƏVANA QARŞI "ÇİN SƏDDİ": PAŞINYANIN UĞURSUZ PEKİN SƏFƏRİ

Erməni baş nazir Çinə niyə gedib - böyük fiaskonun pərdəarxası; iqtisadçı ekspert: "Azərbaycanın iştirakçı olduğu layihələrdən təcrid edilmək İrəvanı sərmayə axtarışına məcbur edir..."

yazısı səh.9-də

Azərbaycandan Avropanın paytaxtında prinsipial mövqə

Ərazi bütövlüyü məsələsinin əksini tapmadığı yekun bəyannaməyə veto qoyuldu; Azərbaycan Avropada cəsarət nümayiş etdirərək bütün "Şərq Tərəfdaşlığı" ölkələrinin maraqlarından çıxış etdi...

yazısı səh.5-də

Ombudsman Elmira Süleymanova yola salınır

yazısı səh.6-də

Elton Məmmədov: "Məni tənqid edən təhsil ekspertləri nankordur"

yazısı səh.10-də

Bəhram Bağırzadə azarkeşlərə çağırış etdi: "Bayraqla gəlin..."

yazısı səh.13-də

Abutalıbovun bağladığı "26-lar" yenidən açıldı

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin binasında yerləşən keçmiş "26" - "Twenty six" adlı kafe başqa adla gecə klubu kimi fəaliyyətə başlayıb. Modern.az xəbər verir ki, yeni açılan gecə klubu "Hot Room Club" adı ilə fəaliyyət göstərir. Gecə klubu axşam saat 22:00-dan səhər tezdən 06:00-a qədər fəaliyyət göstərir.

Xatırladaq ki, ötən ilin sentyabr ayında Bakının Səbəyəl rayonu ərazisində, "Sahil bağı" yaxınlığında, Xaqani küçəsində yerləşən Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin nəzdində olan və icarəyə verilmiş "26" - "Twenty six" kafesi qalmaqallı şəkildə bağlanmışdı.

Obyektin bağlanmasına səbəb kimi onun "26 Bakı komissarı"nın adını daşması göstərilmişdi. Bakı şəhərinin sabiq meri Hacıbala Abutalıbov, Səbəyəl Rayon İcra Hakimiyyətinin sabiq başçısı Eldar Əzizov və polis əməkdaşlarının iştirakı ilə kafenin adı sökülüb, icarəyə götürən şəxs isə saxlanılmışdı.

ATƏT-in cəbhə xəttində monitorinqi başa çatıb

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatına uyğun olaraq, mayın 14-də Goranboy rayonu ərazisində yerləşən Azərbaycan və Ermənistan qoşunlarının təmas xəttində keçirilən monitorinq insidensiz başa çatıb. Bu barədə Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib.

Monitorinqi Azərbaycan tərəfindən ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin səhra köməkçiləri Mixail Olaru və Saymon Tiller keçiriblər.

Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilmiş və nəzarət olunan Azərbaycan ərazisində monitorinqi ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin səhra köməkçiləri Gennadi Petrika və Oqnyen Yoviç aparıblar.

Yunanıstanda CNN-in jurnalistinin avtomobili yandırıldı

Naməlum şəxslər "CNN Greece"-in kriminal mövzularda reportajlar hazırlayan jurnalisti Mina Karmitranın avtomobilini yandırdıblar. Bu barədə RİA "Novosti" xəbər verib.

Maşını jurnalistin evinin yaxınlığında gecə saat 2 radələrində yandırdıblar. Avtomobil tamamilə yanıb.

Polisdəki mənbələrin verdiyi məlumata görə, hücum məşhur terrorçu Dimitris Kufontinasla bağlıdır. Belə ki, prokurorluq 11 il ömürlük həbs cəzasına məhkum edilmiş "17 noyabr" terror təşkilatının lideri və baş çəlladı D.Kufontinası məzuniyyətə buraxmaqdan növbəti dəfə imtina edib. Bu səbəbdən solçu anarxist təşkilatlar bir sıra aksiyalar keçiriblər.

Jurnalistlərin çoxu terrorçuya məzuniyyət verilməsinə qarşı çıxır.

Qeyd edək ki, D.Kufontinas 2002-ci ildə həbs edilib və ömürlük müddətə məhkum edilib. "17 noyabr inqilabçı təşkilatı" Yunanıstanda 1975-2002-ci illərdə fəaliyyət göstərib. Onun "aktivində" partlayışlar, qarətlər, 23 amerikalı, ingilis və türkiyəli diplomatların və hərbiçilərin, yunan siyasətçilərin və iş adamlarının qətləri var. İş üzrə 14 nəfər mühakimə edilib.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu! Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Mayda əfv olmayacağı dəqiqləşdi

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 101 illiyi ilə bağlı 28 mayda əfv sərəncamının verilib-verilməyəcəyi ilə bağlı məsələlər yenidən aktuallaşıb. Martda imzalanan böyük əfvdən sonra bu ehtimallar az görsənsə də, istisna edilmir.

İndiyə qədər Azərbaycan praktikasında ildə iki dəfə sərəncamın verilmədiyini düşünsək, ümidlər azdır. Müzakirələrdə yaranan əsas suallar isə Əfv Komissiyasının iclaslarının keçirilib-keçirilmədiyi yönündədir. Adətən iclaslar olanda bu barədə mətbuata məlumat verilir. Son iki ayda isə bu barədə mediada bir məlumat belə getməyib.

Əfv Komissiyasının üzvü Əliməmməd Nuriyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında komissiyasının iclaslarının keçirilmədiyini təsdiqlədi: "Hazırda Əfv Komissiyasının iclasları keçirilmir. Mart ayında cənab prezident tərəfindən sərəncam imzalanıb. Bu sərəncam 431 nəfərə şamil olunub. Yaxın vaxtlarda hər hansı bir əfv sərəncamının imzalanacağını gözləmirəm. Amma bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, əfv sərəncamını imzalamaq ölkə başçısının konstitusion səlahiyyətidir. İstənilən vaxt cənab prezident bu barədə qərar qəbul edə bilər. Lakin nəzərə alaq ki, hazırda Əfv Komissiyasının iclasları keçirilmir. Sa-

dəcə, müraciətlərin daxil olması başlayıb. Komissiyasının iclaslarının başlanmasını və ya əfv olacağını yaxın vaxtlar üçün real saymıram. Lakin ölkə başçısının bu hüququndan hər zaman istifadə etmək səlahiyyəti var".

Ə.Nuriyev Əfv Komissiyasının iclasları olmadan sərəncamın verilməsi prosedurunun olub-olmadığı yönündə sualımıza belə cavab verdi: "İndiyə qədər komissiyasının iclasları olmadan sərəncamın verilmədiyini, açıq, xatırlamıram. Komissiyada təmsil olduğum müddətdə belə bir hal olmayıb. Amma onu deyim ki, ayrıca bir şəxslə bağlı əfv sərəncamı imzalana bilər. Xatırlayırsınızsa, bir neçə il öncə bir jurnalist-Aleksandr Lapşin Azərbaycana qarşı qərəzli, böhtan xarakterli məlumatlar yayırdı. O, Belarusdan ölkə-

mizə ekstradisiya olundu. Bir neçə il müddətinə azadlıqdan məhrum edildi və cəzasının bir hissəsini çəkdi. Çoxsaylı müraciətlərdən sonra cənab prezident onu əfv etdi. Onunla bağlı ayrıca bir sərəncam imzalandı. Son illərdə, sadəcə, belə bir sərəncam ağılıma gəlir. Bir qayda olaraq, komissiyasının iclasları olur, sonra sərəncam verilir. Lakin cənab prezident tərəfindən birbaşa verilməsi hüququ da var. Sadəcə, köməkçi strukturlar mövcuddur".

Əfv Komissiyasının üzvü bu ilin sonlarına qədər belə bir sərəncamın verilib-verilməyəcəyinə də toxundu: "Bunu istisna etmirəm. İlin sonuna qədər əfv sərəncamı ola bilər. Komissiyasının toplanması da istisna deyil".

□ **Cavansir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Problemlı kreditlərlə bağlı kompensasiya ödənişlərinin 84%-i icra olunub

"Problemlı kreditlərin həlli ilə bağlı kompensasiya ödənişlərinin 84%-i icra olunub". Bunu Modern.az-ın sorğusuna cavab olaraq Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının (MBNP) mətbuat katibi Elşən Allahverdiyev bildirib.

Palata rəsmisi deyib ki, "Azərbaycan Respublikasında fiziki şəxslərin problemlı kreditlərinin həlli ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Prezidentin 28 fevral 2019-cu il tarixli Fərmanının icrası çərçivəsində ümumilikdə 602 min vətəndaşa kompensasiyanın ödənilməsi nəzərdə tutulub:

"13 may 2019-cu il tarixinə qədər artıq 506 min vətəndaşa ödənişlər təmin edilib ki, bu da planın 84%-nin icra edildiyinin göstəricisidir. Edilmiş kompensasiya ödənişləri 243 min nəfərin ödəniş müddəti keçmiş kreditlərinin azaldılmasına yönəlib və 263 min nəfərə isə nağd və ya plastik kart formada təqdim olunub".

E.Allahverdiyevin sözlərinə görə, artıq Apelyasiya Komissiyasına edilmiş müraciətlərə araşdırmaların nəticələrinə müvafiq olaraq cavabların verilməsi prosesinə start verilib:

"Bundan sonra vətəndaşlar Apelyasiya Komissiyasına müraciəti bunun üçün yaradılmış xüsusi portalda özləri üçün yaratdığı şəxsi kabinetlərdən izləyə bilərlər. Hər bir vətəndaşın müraciəti 30 iş günü müddətində cavablandırılır".

Bakıda 28 dərəcə isti olacaq

Mayın 15-də Bakıda və Abşeron yarımadasında hava dəyişkən buludlu, əsasən yağmursuz keçəcək. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamenti bildirir ki, səhər bəzi yerlərdə zəif duman olacaq. Cənub-qərb küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə 15-17, gündüz 23-28, Bakıda gecə 15-17, gündüz 26-28 dərəcə isti təşkil edəcək.

Atmosfer təzyiqi norma daxilində 763 mm civə sütunu, nisbi rütubət gecə 70-80, gündüz 50-55 faiz olacaq.

Avropalıların 40%-i Rusiyanı təhlükə sayır

Avropalıların 40 faizi Rusiyanı Avropa İttifaqı üçün təhdid olaraq görür. Bu barədə "YouGov" tədqiqat mərkəzinin rəy sorğusunda deyilir.

Reyi soruşulanların 24 faizi Rusiyanı təhdid görmədiyini deyib, 36 faizi cavab verməkdə çətinlik çəkib.

Bundan başqa, respondentlərin 47 faizi Avropanın ümumi ordusunun yaradılmasının vacibliyini vurğulayıb.

Qeyd edək ki, rəy sorğusu Avropanın 8 ölkəsində 8 mindən çox respondent arasında keçirilib.

Bakıda tələbələr arasında dava: ölən var

Bakıda tələbələr arasında dava ölümlə nəticələnib. ONA-nın məlumatına görə, hadisə paytaxtın Nərimanov rayonu ərazisində qeydə alınıb. Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kollecinin tələbəsi, 2001-ci il təvəllüdü Əsgərov Qalib Kamal oğlu dava zamanı yuxulara başından zədə alıb. Xəstəxanaya çatdırılan tələbənin həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

Məlumatla görə, Q.Əsgərov epilepsiya xəstəliyindən əziyyət çəkirmiş.

Dolu Xaçmazın 86 kəndinə ziyan vurub

Mayın 13-də Xaçmaz rayonuna düşən dolu əsasən əkin sahələrinə və yaşayış evlərinin dam örtüklərinə ziyan vurub. Bu barədə Xaçmaz Rayon İcra Hakimiyyətindən məlumat verilib.

Məlumatda deyilir ki, dolu 87 yaşayış məntəqəsinə ziyan vurub.

Xatırladaq ki, mayın 13-də Azərbaycanın şimal rayonlarına dolu yağıb.

Günorta saatlarında yağın dolu 5 dəqiqə davam edib. Quba, Qusar və Xaçmaz rayonları ərazisinə yağın dolunun ölçüsü 5 millimetrdən 20 millimetrə qədər olub.

Bakıda Qara dəniz və Xəzər Regionu Ölkələri Hüquqşünasları Assosiasiyasının təşkilatçılığı ilə "Məhkəmə - hüquq islahatları: Ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsində informasiya texnologiyalarının rolu" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib.

Musavat.com xəbər verir ki, hüquq elmləri doktoru, Azərbaycanın Əməkdar hüquqşünası, professor İlham Rəhimovun rəhbərlik etdiyi beynəlxalq konfransda ölkənin dövlət qurumlarının təmsilçiləri, respublikanın tanınmış hüquqşünasları, eləcə də MDB dövlətləri, Türkiyə və Avropanın nüfuzlu hüquqşünasları iştirak ediblər. Beynəlxalq konfransda hüquq elmləri doktoru, professor Xanlar Ələkbərovun müəllifi olduğu "Ədalət mühakiməsinin elektron tərəzisi" ətrafında da müzakirələr aparılıb. Bildirildi ki, "Ədalət mühakiməsinin elektron tərəzisi" doktrinası Qara dəniz və Xəzər Regionu Ölkələri Hüquqşünasları Assosiasiyasının dəstəyi ilə işlənilib hazırlanıb. Məlumat üçün qeyd edək ki, layihənin rəhbəri professor İlham Rəhimovdur.

Konfransda bildirildi ki, cəzanın optimal dərəcəsinin müəyyən edilməsinin elektron sistemi dünyada analoqu olmayan unikal elmi yenilikdir.

Çıxış edən professor Xanlar Ələkbərov söylədi ki, optimal cəza tədbirinin müəyyən edilməsinin elektron sistemi hakimə-məhkəməyə tördil-

Bakıda hüquq sahəsinə dair beynəlxalq konfrans

"Ədalət mühakiməsinin elektron tərəzisi" doktrinası təqdim olundu; **İlham Rəhimov: "Proqramı hakimlərə elektron köməkçi kimi yaratmışıq"**

nayət işinin baxışı və həlli zamanı səlahiyyət həddinin və həcmnin qaydaya salınması, cəza təyini prosesində onun hədsiz diskresion səlahiyyətinin qarşısının alınması da sisteme görə mümkündür. Bun-

İndi isə elektron formada bu detalları sistemləşdirib, əldə edə bilər. Bu, hakimin qərar verməsini asanlaşdıran bir mexanizmdir. Ona görə də hesab edirəm ki, bu ideyanı dəstəkləmək, müsbət tendensiya

ömürlük seçkisi məsələsini çözmək, bu elektron vasitələrin də qərarların ədalətli olmasına kömək edə biləcəyi şübhəli olaraq qalmaqdadır".

Sonda layihə və ölkədə məhkəmə sisteminə aparı-

işləsin. Burada isə ədalət prinsipi pozulur. Biz illərdir ki, bu proqramın üzərində işləyirik. Hazırlamaqda məqsədimiz ondan ibarət idi ki, cinayət, onun subyekti və cəza eyni olsun. Hər kəs də bilsin ki, hakim ədalətli qərar qəbul edib. Ona görə də fikrimiz belə idi ki, proqram hazırlayaq və bu, hakimin hüquqi məsləhətçisi olsun. Proqram elə şeyləri nəzərə alsın ki, bu, hakimi əvəz etməyəcək, ancaq ona köməkçi olacaq. Proqramın tamamilə mahiyyəti bundan ibarətdir. Hakimlər hərdən elə başa düşürlər ki, onları kompüterlə əvəz etməyi düşünürük. Aydın məsələdir ki, bu, mümkün olan şey deyil. Ona görə ki, heç bir texnologiya insanı tam əvəz edə bilməz. Harada ki, insanın taleyindən söhbət gedir, aydındır ki, texnologiya bunu tamamilə əvəz etməyəcək. Çünki məhkəmə prosesi

qərar qəbul etmərlər. Təqdim etdiyimiz proqram elə bir sistemdir ki, ona heç cür təsir etmək mümkün deyil".

Professor İlham Rəhimov ölkə prezidentinin məhkəmə islahatları ilə bağlı fərmanı barəsində də danışdı: "Əslində biz bu tədbiri fərmandan öncə planlaşdırmışdıq. Özü də tədbir indiki adında deyil, sadəcə olaraq, proqramın təqdimatı formasında olmalı idi. Lakin sonra düşündük ki, doğrudan da bu, həm də fərmana uyğun gəlir. Çünki diqqət etsəniz fərmanda da məhkəmə sisteminə texnologiyanın istifadəsindən söhbət gedir. Ona görə də fikrimizi dəyişdik ki, elə biz də prezidentin fərmanının müzakirəsi kimi bunu ortaya qoyaq".

İlham Rəhimova jurnalistlər tərəfindən sual verildi ki, yeni proqram Azərbaycan məhkəmə sisteminə proble-

miş cinayətə görə Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş cəza tədbirlərindən, qanuni və əsaslı olmaqla yanaşı, cinayətin ictimai təhlükəsizlik dərəcəsinə, təqsirkarın şəxsiyyətinə, habelə onun cinayətdən əvvəlki və sonrakı davranışına uyğun olan ən optimalını seçməyə kömək etmək üçün nəzərdə tutulub: "“Ədalət mühakiməsinin elektron tərəzisi”nin tədbiri bir çox məsələlərə imkan verəcək. Belə ki, sistem məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyinin gücləndirilməsinə, cəza təyini zamanı məhkəmə səvərlərinin sayının minimuma endirilməsinə və cəza təyini üzrə vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılmasına şərait yaradacaq. Bundan əlavə, məhkəmələrin nüfuzunun möhkəmləndirilməsi və vətəndaşların ədalət mühakiməsi sistemində inamın artırılması da sistem sayəsində mümkün olacaq. Hakimin ci-

dan əlavə, sisteme aşağıdakılar daxildir: məhkəmələr tərəfindən ittihamedicilik hökmlərinin çıxarılması zamanı formalaşmış ifrat cinayət repressiyasının tətbiq edilməsi kimi qüsur- lü təcrübənin sındırılması, cinayət işləri üzrə ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi zamanı hakim cəmiyyətində korrupsiya və digər sui-istifadə halları səviyyəsinin aşağı salınması, məhkəmələrin konkret cinayət işləri üzrə çıxarmış olduqları əsassız sərt və yüngül hökmlərin sayının azaldılması..."

Ümumilikdə bildirilib ki, yaradılan sistem hakimi tamamilə əvəz etməsə də, ona qərar çıxarmaqda köməkçi olacaq. **Tədbirdə çıxış edən deputat Fazil Mustafa yaradılan sistemi yüksək qiymətləndirdi. O bildirdi ki, bu sistem hakim üçün köməkçi vasitədir:** "İndiyə qədər hakim bütün detalları özü müəyyən etməli idi.

kimi qiymətləndirmək lazımdır. Burada əsas problem ədalət mühakiməsinin effektivliyini, onun ədalətliyinin cəmiyyət tərəfindən qəbul olunmasını təmin edəcək bir vasitə deyil. Azərbaycanda azadlıqdan məhrum etmə cəzalarının faizi MDB ölkələri içərisində ən yüksək faizdir. Bunu biz dəfələrlə qeyd edirik ki, ölkədə bəraət hökmünün səviyyəsi aşağıdır. Bu, siyasətin hüquq sferasına nə qədər çox daxil olmasından asılı bir məsələdir. Ona görə də düşünürəm ki, hüquqi informasiyanın sisteme hansı dildə daxil edilməsinə məsələsinə də önəm vermək lazımdır. Burada çox gözəl müzakirələr aparılır və uzun müddət idi ki, belə bir diskussiya mühiti görmürdük. Gəldiyimiz nəticə budur ki, hakimin müstəqilliyini 80-90 faiz təmin edə bilən bir sistem formalaşdırma bilməsək, hakimin ən yüksək təminatlı maaşını,

lan islahatlarla bağlı professor İlham Rəhimovun da fikrini aldıq. İ. Rəhimov bildirdi ki, layihənin məqsəd və funksiyasını sadə dillə aşağıdakı kimi ifadə etmək olar:

"Ədalət tərəzisinin bir üzündə cinayət, digərində isə cəza olmalıdır. Əsas məqsəd ondan ibarətdir ki, tərəzidə bərabərlik olsun. Ancaq çox zaman görürsən ki, bu, alınmır. Cəza tərəfi ya az, ya da çox olur. Bunun müxtəlif səbəbləri var. Səbəblərdən biri ondan ibarətdir ki, hakimlərin hamısı eyni cür qərar qəbul edə bilmirlər. Yəni hakim var hesab edir ki, tördilən cinayətə görə 5 il cəza düşür. Ayrı hakimin daxili inamı deyir ki, 5 il azdır bu, 6 il olmalıdır. Niyə? Çünki hakim insandır, insan isə subyektidir. Subyekt olan yerdə də subyektiv fikir olur. Nəzərə alaq ki, hakimə təsirlər ola bilər. Hakim tərəzidən elə istifadə edərdi ki, bu, kiminsə xeyrinə

tamamilə hüquqi proses deyil. Burada həm psixoloji, həm fəlsəfi, həm pedaqoji prosesdən söhbət gedir. Orada insan bir-birinin üzünə baxıb, cürbəcür fikirlər deyir. Birdən görürsən elə məsələlər ortaya çıxır ki, hakim fikrini dəyişir. Ona görə də hakimlər elə başa düşməsinlər ki, bizim məqsədimiz onların cəza təyini etmə funksiyasını əllərindən alıb, kompüterə tapşırmaqdır. Bu, qətiyyən belə deyil. Söhbət ondan gedir ki, sadəcə olaraq, biz hakimlərə bir köməkçi hazırlamışıq. İstəyirlərsə, istifadə edə bilərlər".

İ. Rəhimov bildirdi ki, kompüterin müsbət cəhəti ondan ibarətdir ki, ona təsir etmək mümkün deyil:

"Aydındır ki, hakimə kimse təsir edə bilər. Onu elə də almaq olar. Ancaq bütün bunları kompüterə qarşı etmək mümkün deyil. Cəmiyyət də bilir ki, bəzən hakimlər heç obyektiv

mə çevrilən hakimin işi sədrə mürüzə etməsinin qarşısını ala bilirmi? Professor bunları dedi: "Düşünürəm ki, məhkəmədə sədr məsələsi doğru deyil. Çünki sən də hakimsən, mən də. Nə üçün sən sədr olmalısən? Sədrin funksiyası bu olmalıdır ki, o, işi hakimlər arasında doğru bölüşdürsün. Yəni bilir ki, hansı hakim hansı işi daha yaxşı bilir. Sədrin müdaxiləsi mümkün deyil və buna qanun da imkan vermir. Proqram gəlincə isə hakim proqramdan istifadə edir və hansı cəzanın ədalətli olduğunu müəyyənləşdirir. Yalnız bundan sonra sədrin və ya hansısa yuxarı instansiyanın ona müdaxiləsi alınmır. Kompüter cavab verib və hakim də özü üçün cəzanı müəyyənləşdirib. Bundan qeyri kiminsə müdaxiləsi mümkün deyil".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"
Fotolar: Elçin ƏKBƏROV

Bu ay Azərbaycan və Türkiyə hərbi qüvvələri artıq ikinci birgə hərbi təlim keçib. Mayın 1-3-də Azərbaycan və Türkiyə arasında hərbi əməkdaşlıq haqqında sazişə əsasən "Mustafa Kamal Atatürk-2019" Azərbaycan-Türkiyə birgə döyüş atış taktiki təlimi baş tutub.

İki ölkə ordularının şəxsi heyəti, zirehli texnikası, artilleriya qurğuları və minatanları, döyüş və nəqliyyat vertolyotları, həmçinin hava hücumundan müdafiə və zenit-raket bölmələrinin qatıldığı təlimin əsas məqsədi qərargahların müstəqil planlarının hazırlanması, şəxsi heyətin döyüş hazırlığı səviyyəsinin artırılması və onların birgə əməliyyatları icra etmək vərdişlərinin inkişaf etdirilməsi ilə Azərbaycan və Türkiyə hərbi bölmələrinin qarşılıqlı fəaliyyətinin koordinasiyasına nail olmaq, həmçinin təcrübə mübadiləsi həyata keçirməklə iki ölkənin hərbi qulluqçularının qarşılıqlı münasibətlərinin və qarşılıqlı anlaşmasının yüksək səviyyədə saxlanılması olub.

Bu ay ikinci birgə hərbi təlim isə mayın 13-dən 24-dək keçiriləcək "Anatolian Phoenix-2019" beynəlxalq axtarış-xilasetmə təlimləri olacaq. Müdafiə Nazirliyinin məlumatına görə, təlimlərdə Azərbaycan

Azərbaycan ən çox Türkiyə ilə birgə hərbi təlimlər keçirir - səbəb

Hərbi ekspertə görə, gənc Azərbaycan ordusu üçün bu, mühüm önəm kəsb edir...

can HHQ-nin iki Mi-35 və iki Mi-17 vertolyotu iştirak edir. Hazırda Azərbaycan vertolyotları ekipajları ilə birlikdə Türkiyədədir.

Son illərdə Azərbaycan və Türkiyə hərbiçilərinin birgə təlimlərinin sayı artıb. Bu cür təlimlər Azərbaycan ordusunun

döyüş hazırlığı vəziyyətinin yüksəlməsi ilə yanaşı, iki ölkə hərbi qüvvələri arasında əməkdaşlığın dərinləşməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Hərbi-siyasi icmalçı Rami Məmmədli deyir ki, Azərbaycan ordusunun daha

çox əməkdaşlıq etdiyi hərbi qüvvələr Türkiyə ordusudur. Ekspertin fikrincə, bu təlimlər Azərbaycan ordusu üçün bir sıra məqamlarına görə faydalıdır: "Azərbaycan Silahlı Qüvvələri son illərdə döyüş bacarığını, texniki imkanlarını inkişaf etdirmək və gücləndirmək məqsədilə xarici ölkələrin analoji qurumları ilə əməkdaşlıq edir. Bu sırada birinciliyi Türkiyə Silahlı Qüvvələri tutur. Son illərdə bu əlaqələr birgə hərbi təlimlər müstəvisinə keçib. Hər il Azərbaycan-Türkiyə müxtəlif təyinatlı hərbi birliklərinin birgə təlimlərinin keçirilməsinin şahidi oluruq. Bu təlimlərin Azərbaycan ordusu üçün əhəmiyyəti həddindən artıq çoxdur. Azərbaycan ordusu gəncdir və bizim silahlı qüv-

vələrin tam təkmil hərbi birleşmə səviyyəsinə gəlib çatması üçün illər lazımdır. Bu işdə ilk gündən Türkiyənin hərbi qurumları Azərbaycana dəstək olublar. İndi də həmin proses davam edir və artıq Azərbaycan ordusunun bölmələri Türkiyədə keçirilən beynəlxalq hərbi təlimlərdə iştirak edirlər".

Konkret olaraq "Anatolian Phoenix-2019" adlı təlimlərə gəlincə, ekspert deyir ki, Aviasiya bölmələri səviyyəsində keçirilən təlimlərdə Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin bölmələri axtarış-xilasetmə bacarıqlarını təkmilləşdirəcəklər: "Döyüşdə vacib olan əməliyyatlardan biri də məhz bu məqamdır. Döyüş zamanı ön xəttə və yaxud da düşmən arxasında qalan heyət - döyüşçünün çıxarılma-

sı, təhlükəsiz yerə çatdırılması çox zaman çətinlik yaradır. Böyük ölkələrin ordularında bu əməliyyatları həyata keçirən ayrıca bölmələr var. Bir çox ordularda isə hərbi hava qüvvələrinin tərkibindəki helikopter parkında bu iş təkmilləşdirilir. Yeni helikopter pilotlarının hər biri bu təyinatlı əməliyyatları həyata keçirirlər. Azərbaycan ordusunun da HHQ-nin pilotları bu istiqamətdə bacarıqlarını daim təkmilləşdirirlər. Hesab edirəm ki, "Anatolian Phoenix" beynəlxalq axtarış-xilasetmə təlimləri ordumuzun aidiyyəti bölmələrinin bu istiqamətdəki bilik və bacarıqlarını təkmilləşdirəcək. Bu bacarıqlar isə döyüşdə Azərbaycan ordusunun uğurlarına öz töhfəsini verəcək".

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

İran-ABŞ toqquşması: müharibənin tətii çəkile bilər

Pentagon Fars körfəzinə qüvvə toplayır, BƏƏ-dən sonra Səudiyyə Ərəbistanında da neft kəmərlərinə terror hücumu edildi; Vaşinqtonun İran əməliyyatına Bolton rəhbərlik edir...

ABŞ və İran arasında gərginlik davam edir. Ötən gün Ağ Evdə Macarıstanın baş naziri Viktor Orbanla görüşdən sonra keçirilən brifinqdə ABŞ prezidenti Donald Tramp deyib ki, İran hər hansı addım atması qarşılığında ağır cavab alacaq. Sitat: "Nə olacağını görəcəyik. Əgər bir şey edərlərsə, bu çox pis bir xata olacaq".

ABŞ prezidenti əlavə edib ki, İranla gərginliyin necə sonlanacağını zaman göstərəcək. Eyni zamanda o, İran hökumətini bir daha düşünməyə çağırıb. İranın son aylardakı addımlarını "təhdidkar" adlandıran Tramp növbəti dəfə sülh danışıqlarına hazır olduğunu deyib.

Yeri gəlmişkən, ABŞ dövlət katibi Mayk Pompeo da iki gün əvvəl Brüsselə səfər edib İran mövzusunun avropalı həmkarları ilə müzakirə edib. Elə həmin gün Avropa İttifaqı xarici siyasət və təhlükəsizlik məsələləri üzrə ali komissar Federika Moqerini İttifaqın İranla nüvə sazişinə sadıq olduğunu bildirib.

İran-ABŞ münasibətləri ötən həftədən gərginləşib. ABŞ İrana qarşı neft embar-

qolarını daha da kəskinləşdirib. Buna cavab olaraq Tehran nüvə sazişinin bezi maddələrindən çəkilib. Ardınca isə Vaşinqton İrana qarşı metalurgiya sahəsində yeni embarqolar tətbiq edib, eyni zamanda Fars körfəzinə yeni qüvvələr göndərməyə başlayıb.

ABŞ Müdafiə Nazirliyi Aralıq dənizinin İtaliya sahillərində lövbər salan "USS Abraham Linkoln" təyyarədaşıyan gəmisini, ardınca "USS Arlington" döyüş gəmisini habelə Qətərdəki aviabazaya B-52 taktiki bombardmançıları və "Patriot" zenit-raket kompleksləri göndərib. Məlum olduğu kimi, ABŞ-ın 5-ci hərbi donanması Bəhreynə yerləşir. Bu donanma dünyada neft və qaz daşınmasında əsas yol hesab olunan Fars körfəzində təhlükəsizliyi qoruyur. Qətərdə isə ABŞ-ın regionda ən böyük hərbi-hava bazası hesab olunan "Əl-Udeyd" bazası yerləşir.

Ötən gün isə Pentagondakı mənbə ABŞ-ın İranın öz nüvə fəaliyyətini sürətləndirəcəyi və ya Amerika hərbiçilərinə

hücum edəcəyi təqdirdə Yaxın Şərqi 120 min əsgər göndərəcəyini bildirib. ABŞ mətbuatı yazır ki, plan Amerika prezidenti Donald Tramp və əsas köməkçilərinin görüşü zamanı ABŞ-ın müdafiə naziri vəzifələrini icra edən Patrik Şanaxan tərəfindən təqdim olunub.

Qərb mediası isə yazıb ki, ABŞ-ın Fars körfəzinə əlavə qüvvə göndərməsinin səbəbi İrandan gözlənilən təhlükə ilə bağlıdır. Bunu dövlət katibi Mayk Pompeo da açıqlayıb. Dövlət katibi deyib ki, ABŞ müharibə istəməsə də, öz maraqlarını müdafiə edəcək. Mətbuat onu da yazır ki, İranın Amerika maraqlarına hücum edəcəyi ilə bağlı məlumatı İsrail kəşfiyyatı verib.

Mayın 13-də ABŞ hərbi aviasiyasına məxsus F-35 qırıcıları Fars körfəzində İran sularının yaxınlığında uçuşlar həyata keçirib. Amerikalı pilotlar təhlükəli uçuşlar həyata keçirsə də, hər hansı gərginlik baş verməyib.

İranlılar isə ABŞ ordusunun körfəzdəki fəallığını qorxu yaratmaq cəhdi kimi qiymət-

ləndirir. Sepah generalları ABŞ gəmilərini vura biləcəkləri ilə hədələyir. Bazar günü Oman dənizində BƏƏ sahillərində Səudiyyə Ərəbistanı və BƏƏ-yə məxsus 4 tankərə hücum bölgədə gərginliyi daha da artırıb. BƏƏ hökuməti ilk günlərdə açıq bəyan etməsə də, ötən gün ABŞ İranı ittiham edib.

Dünən isə Səudiyyə Ərəbistanında Şərq-Qərb neft boru kəmərinə hücum həyata keçirilib. Krallığın neft naziri Xalid əl-Falihin məlumatına görə, Şərq-Qərb neft kəmərinin iki nasos stansiyasına bomba ilə təchiz olunmuş dronlarla hücum edilib. Nəticədə 8 sayılı nasos stansiyasında yanğın baş verib, ancaq yanğın nəzarət altına alınıb. Hücumlar Duvadmi və Afif məntəqələrində baş verib. Nazir ad çəkməsə də, dolayısı ilə husiləri ittiham edib. Eyni zamanda neft ixracının davam edəcəyi bildirilib.

Qeyd edək ki, neft tankerlərinə hücumdan sonra indi də Səudiyyə Ərəbistanında dünya enerji bazarı üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən enerji

xətlərinə hücumun həyata keçirilməsi Yaxın Şərqi gərginliyi daha da yüksəldir. Məlum olduğu kimi, hazırda Səudiyyə Ərəbistanı və İran düşmən münasibətdədir. Yəməndə 4 ildir ki, hər iki tərəf arasında mandat müharibəsi davam edir. İndi isə ABŞ İranın xaricə neft satışını tamamilə məhdudlaşdırmaq istədiyi bir zamanda bazarı məhz Səudiyyə Ərəbistanı kimi müttəfiq ölkələr vasitəsilə doldurmağa çalışır. Belə bir şəraitdə Ərəbistanın əsas neft ixrac xəttinin partladılması dünya neft bazarında ciddi böhrana səbəb ola bilər.

Əlbəttə ki, Vaşinqton və onun regional müttəfiqləri bu hadisəyə görə İranı ittiham edəcək. Bu isə körfəzdə gərginliyi bir qədər də artıracaq. Yeri gəlmişkən, Amerika mediası Vaşinqtonun İranla bağlı fəaliyyətlərinin koordinasiyasının Con Boltona verildiyini bildirir. Körfəzə 2003-cü ildə İraqa qarşı savaşa istifadə olunduğu sayda, yeni 120

min hərbi göndərmək planı da Boltona məxsusdur. Ancaq aydın məsələdir ki, İraqdan fərqli olaraq İranla savaşa üçün 120 min hərbi kifayət etməyə bilər. Bu səbəbdən də bir çox müşahidəçilər ABŞ-ın son hərəkətlərini daha çox qorxutmaq və təzyiqlə hesab edir.

Yeri gəlmişkən, 2017-ci ildə ABŞ prezidenti Şimali Koreya ilə münasibətlərin gərginləşdiyi bir vaxtda Yapon dənizinə bu cür hərbi qüvvə toplaşmışdı. Ancaq bundan sonra savaşa olmadı, əksinə, Tramp Şimali Koreya lideri ilə sülh danışıqları başlatdı. İranla isə vəziyyət bir qədər fərqlidir. Vaşinqton İranı çəkindirib güzəştə məcbur etmək istəsə də, belə görünür ki, İranla toqquşmanı alovlu şəkildə arzulayan qüvvələr daha çoxdur. ABŞ təyyarələrinin hava patrulu, ard-arda vurulan tankerlər və neft kəmərləri güclü əllərin ABŞ-ı İranla qarşıdurmaya sövq edir.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev mayın 13-də Belçika Krallığına işgüzar səfər edib. Həmin gün Azərbaycan dövlətinin başçısının Belçikalıların Kralı Əlahəzrət Filip ilə görüşü olub. Prezident Belçikalıların Kralına Qarabağ münacişəsi ilə bağlı məlumat və rərək Ermənistan tərəfindən Azərbaycan torpaqlarının işğal olduğunu, münacişənin həllinin yalnız BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri əsasında və ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində mümkün olduğunu diqqətə çatdırıb.

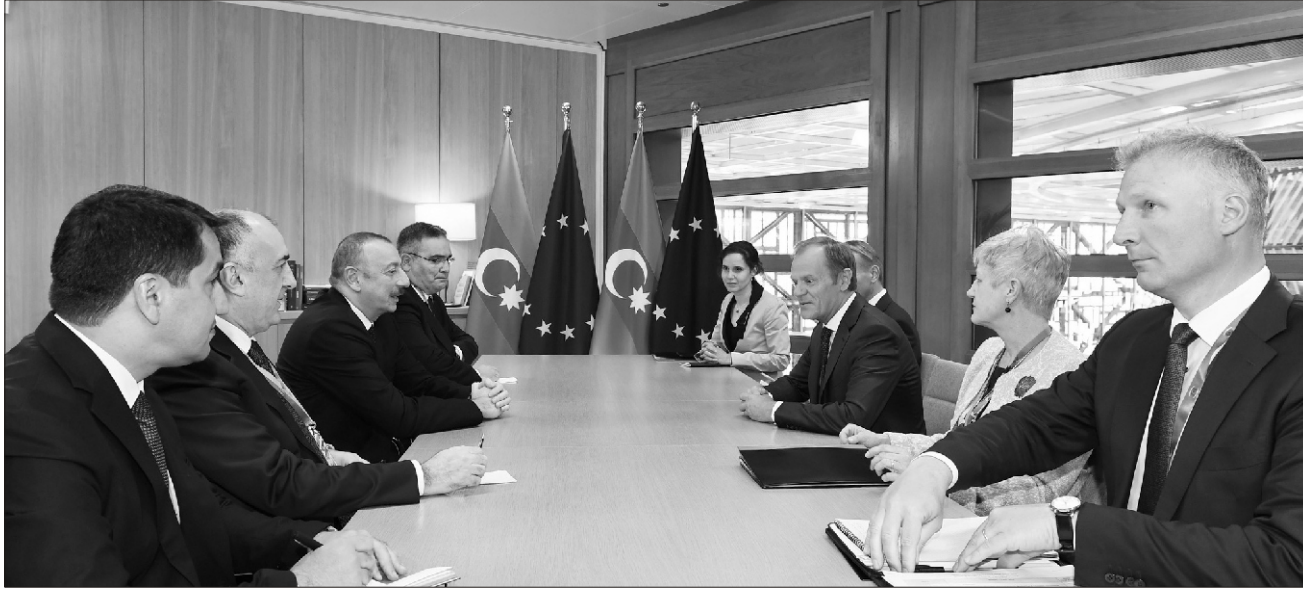
Söhbət zamanı ölkələrimiz arasında iqtisadi əməkdaşlıq məsələlərinə toxunulub, Azərbaycan-Avropa İttifaqı əlaqələrinin uğurla inkişaf etdiyi qeyd olunub və prezident İlham Əliyevin Belçikaya səfərinin ikitərəfli münasibətlərin genişləndirilməsinə töhfə verəcəyi bildirilib.

Prezident İlham Əliyev Brüsseldə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla da görüşüb (ONA). Avropa İttifaqının "Şərqi Tərəfdaşlığı" təşəbbüsünün 10 illiyinə həsr olunmuş tədbir çərçivəsində baş tutan görüş zamanı Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münacişəsi müzakirə olunub.

Brüssel səfəri çərçivəsində həmçinin Azərbaycanın Belçika Krallığındakı səfirliyinin yeni binasının açılışı olub. Bu barədə Azərbaycan XİN-in mətbuat katibi Leyla Abdullayeva twitter səhifəsində məlumat yayıb. Məlumatda bildirilir ki, açılış mərasimində Azərbaycan prezidenti iştirak edib.

Avropa İttifaqının "Şərqi Tərəfdaşlığı" təşəbbüsünün 10 illiyinə həsr edilən və Brüsseldə keçirilən yubiley toplantısı zamanı isə diplomatik qalmaqal yaşanıb. Azərbaycan Aİ tərəfindən hazırlanmış bəyannamə ləyihəsinə etiraz edib. Rəsmi Bakı sənədə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bütün ölkələr tərəfindən tanınmasına dair bənd əlavə olunmasını istəyib.

AzadlıqRadiosunun Avropa xidməti xəbər verir ki, toplantıda Avropa İttifaqı ölkələrinin və "Şərqi Tərəfdaşlığı" təşəbbüsünün qoşulan ölkələrin xarici işlər nazirləri tərəfdaşlığın 10 illiyinə həsr edilmiş yekun bəyannamə imzalamalı idilər. Lakin sənədə tərəfdaş ölkələrin ərazi bütövlüyünə dəstək ifadə olunmayıb və nəticədə Azərbaycan nümayəndə heyəti sənədi imzalamıqdan imtina edib. Mənbələr bildirişlər ki, Azərbaycan nümayəndə heyəti yubiley bəyannaməsinin mətnindən narazılıq ifadə edib və onun dəyişdirilməsini istəyib. Çünki sənədə ərazi bütövlüyü prinsipi əks olunmayıb. Lakin bəyannamənin mətnini dəyişdirməyiblər və əvəzində statusunu aşağı salmağa qərar veriblər. Belə ki, bəyannaməni nazirlər yox, tək Avropa İttifaqının xarici siyasət və təhlükəsizlik siyasəti üzrə Ali nümayəndəsi Federiko Mogerini imzalayıb. Bundan əlavə, bəyannamənin mətninin müzakirələri zamanı Gürcüstan və Ukrayna nümayəndə heyətləri də narazılıq ifadə ediblər. Çünki sənədə Brüssel tərəfindən "Şərqi Tərəfdaşlığı"na daxil olan "ayrı-ayrı ölkələrin" Avropa İttifaqına üzvlük sözləri tanınmır. Bununla belə, Tiflis və Kiyev bəyannamədə "Şərqi Tərəfdaşlığı"nın əvvəlki sənədlərinə istinad

Rəsmi Bakıdan Avropanın paytaxtında prinsipial mövqe

Ərazi bütövlüyü məsələsinin əksini tapmadığı yekun bəyannaməyə veto qoyuldu; Azərbaycan Avropada cəsəret nümayiş etdirərək bütün "Şərqi Tərəfdaşlığı" ölkələrinin maraqlarından çıxış etdi...

nad göndərilməsini kafi hesab ediblər.

"Azərbaycanın "Şərqi Tərəfdaşlığı"nın 10 illiyinə həsr olunmuş görüşün yekununda imzalanması planlaşdırılan bəyannaməyə etiraz etməsi ilə bağlı sual Aİ rəhbərliyinə və bu quruma sədrlik edən Rumıniyaya ünvanlanmalıdır". ONA-nın məlumatına görə, bu sözləri xarici işlər naziri Elmar Məmmədov Brüsseldə "Şərqi Tərəfdaşlığı" proqramının 10 illiyi ilə bağlı yüksək səviyyəli konfransda çıxışı zamanı deyib. Nazir bildiriş ki, bəyannamənin layihəsi Azərbaycan üçün yetərli deyildi: "Əminəm ki, tək Azərbaycan deyil, digər üzv ölkələr üçün də belə idi. Geniş müzakirələrdən sonra, xüsusilə bəyannamədə əvvəlki sammitlərdə qəbul olunmuş bəyannamələrə sadıqlıq ifadə olunmasının vurğulanmasının vacibliyinə dair müzakirələrdən sonra qərara alındı ki, bu bəyannamə bizim üçün yetərli deyil. Xüsusilə söhbət Helsinki Yekun Aktında və BMT Nizamnaməsində göstərilən prinsiplərdən gedirsə... Qərara alındı ki, "Şərqi Tərəfdaşlığı" ölkələrinə istinad edilmədən sonda Ali Komissarın bəyannaməni yayılsın".

Ərazi bütövlüyü məsələsi, şübhəsiz ki, Azərbaycan üçün önəmli məsələdir. Prezident İlham Əliyev Avropa İttifaqına üzv ölkələrin səfirləri ilə görüşündə də birmənalı şəkildə bildirmişdi ki, bu qurumla əməkdaşlıq məsələsində ana xətt Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün tanınması, işğalçı Ermənistanı layiq olduğu münasibətin sergilənməsindən keçir. Bu mənada rəsmi Bakının ərazi bütövlüyümüzün əks olunmadığı hər hansı sənədə imza atması mümkün deyil. Mayın 14-də qəbul olunan bəyannamədə ərazi bütövlüyünün

əks olunmaması qeyd olunduğu kimi, yalnız Azərbaycanın etirazına səbəb olmayıb, eyni zamanda əraziləri ilhaq edilmiş Gürcüstan və Ukraynadan da təpkilər gəlib. Düzdür, yekun bəyannamədə ərazi bütövlüyü məsələsinin qeyd olunmaması normal görünür. Ancaq belə bir bəndin olmaması əslində bütün tərəfdaş ölkələrin, o cümlədən Ermənistanın maraqlarına ziddir. Faktiki olaraq ölkəmiz bəyannaməyə veto qoymaqla cəsəret nümayiş etdirib və bütün "Şərqi Tərəfdaşlığı" ölkələrinin maraqlarından çıxış edib.

Ancaq bunu xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, əsas gözlənti Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında imzalanacaq strateji sazişlə bağlıdır. Ermənistan və onu himayə edən qüvvələr çox cəhd göstərirlər ki, ərazi bütövlüyü məsələsi Bakı ilə Brüssel arasında imzalanacaq həmin sazişdə əksini tapmasın, lakin bir müddət öncə ölkəmizin rəsmilərinin də qeyd etdiyi kimi, bu, mümkün deyil. Ən azı ona görə ki, AB ilə "Şərqi Tərəfdaşlığı"nın üzvü olan digər ölkələr, həmçinin Ermənistanın ərazi bütövlüyü tanınmısa, Azərbaycanla bağlı istisnaya yol verilməsi absurd və məntiqdən kənar olardı.

Mayın 14-də Belçikanın paytaxtı Brüssel şəhərində Avropa Komissiyasının mənzil qərargahında "Şərqi Tərəfdaşlığı" proqramının 10 illiyi şərəfinə Yüksək Səviyyəli Konfrans keçirilib. Avropa Komissiyasının rəhbəri Jan-Klod Yunkerin sədrliyi ilə keçirilən konfransda "Şərqi Tərəfdaşlığı" ölkələrinin dövlət və hökumət başçıları, Avropa İttifaqı ölkələrinin xarici işlər nazirləri, 34 ölkədən olan vətəndaş cəmiyyəti, biznes nümayəndələri, gənclər və jurnalistlər iştirak ediblər. Azərbaycan XİN rəhbəri

Elmar Məmmədov çıxışında Bakının Aİ ilə əməkdaşlığa üstünlük verdiyini vurğulayıb. "Aİ ilə sıx əməkdaşlıq "Şərqi Tərəfdaşlığı" ölkələrinin milli kimlik və milli maraqlarının tərkib hissəsidir, onda proqrama üzv ölkələr aralarında olan münacişələrin həllinə nail olmalıdır" - nazir deyib. O bildiriş ki, Azərbaycanın ixracının 42 faizi Aİ bazarına gedir: "Aİ Azərbaycan iqtisadiyyatında ən böyük investordur. İqtisadi tərəfdən əlaqələr inkişaf edir. Biz hərtərəfli strateji razılaşma üzrə danışıqlar aparırıq. Bu ikitərəfli sənəddir. Səmimi şəkildə deməliyəm ki, bu heç də asan deyil. Biz mümkün qədər sürətlə iqtisadi və ticarət məsələlərinə aid məsələlər üzrə müzakirələr aparırıq. Bu çox vacib sənəddir".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu bildirdi ki, yekun bəyannamədə tərəfdaş ölkələrin ərazi bütövlüklərinin vurğulanmaması Azərbaycanın maraqlarına uyğun deyil: "Birincisi, ərazi bütövlüyü prinsipi Avropa dövlətləri üçün başlıca prinsiplərdən sayılır. Məsələn, Avropa Parlamenti bu illər ərzində tərəfdaş ölkələrin, o cümlədən Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü vurğulayan qətnamələr qəbul edib. Demək, Avropa Komissarlığı ən azı Avropa Parlamentinin qətnamələrinə uyğun bəyannamə hazırlamalı idi. Əlbəttə, ərazi bütövlüyü ilə bağlı bəyannamələrin, bəndlərin qəbulu bizim üçün vacibdir, ancaq həmin bəndi vurğulayan qətnamələr belə Dağlıq Qarabağ münacişəsinin həllini sürətləndirir. Yeni bu məsələni faciəyə də çevirməyə ehtiyac yoxdur".

Politoloq hesab edir ki, Brüsseldəki xoşagəlməz hadisəyə baxmayaraq, Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasındakı münacişələrdə gərginlik gözlənilmir: "Azərbaycan rəsmilərinin də söylədikləri kimi, Avropa İttifaqı ölkələri Azərbaycanın əsas tərəfdaşları arasında yer alıb. Azərbaycanın ticarət apardığı ölkələr sırasında da Avropa dövlətləri ilk sıralarda qərar tutublar. Tikintisi başa çatmaqda olan TAP boru xətti ilə daşınacaq qazımızın da son ünvanı Avropadır. Brüssel görüşü ilə bağlı ərazi bütövlüyü bəndi müzakirə predmetinə çevrilsə də, aylardır əsas mövzu Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında strateji sazişin imzalanmasıdır. İlham Əliyev və xarici işlər naziri Elmar Məmmədov eyni gündə Brüsseldə olsalar da, saziş hələ imzalanmayıb. Ancaq narahat olmağa dəyməz. Saziş üzərində son təməlləmə çalışmaları gedir və "Şərqi Tərəfdaşlığı" proqramının bəyannaməsindən fərqli olaraq sazişdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü vurğulanacaq".

Azərbaycan Respublikasının Belçika Krallığı və Lüksemburq Böyük Hersoqluğunda fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri, Azərbaycan Respublikasının Avropa İttifaqı yanında Nümayəndəliyinin rəhbəri Fuad İsgəndərov isə Brüssel bəyannaməsi barədə açıqlamasında bildiriş: "Öz tərəfimdən bildirmək istərdim ki, bu məlumatlar tamamilə təxribat xarakteri daşıyır. Belə ki, "Şərqi Tərəfdaşlığı"nın 10 illiyinə həsr olunmuş xarici işlər nazirlərinin görüşü ilə bağlı yekun sənədin qəbul edilməsi ümumiyyətlə nəzərdə tutulmamışdı. Habelə "Şərqi Tərəfdaşlığı"nın və Avropa İttifaqının bütün üzv dövlətləri, eləcə də Avropa institutlarının vahid sənədinin qəbul edilməsi ilə bağlı təklif irəli sürüldüyü zaman aparılmış müzakirələr prosedür xarakteri daşıyır. Qəbul ediləcək sənədin

yığıcam, yoxsa əvvəlki sammitlərdə olduğu kimi geniş, əhatəli və bütün məqamlara diqqət yetirən bir sənəd olması ətrafında müzakirələr aparılıb. Azərbaycan yekun sənəd qəbul ediləcəyi təqdirdə, sözügedən bəyannamədə Avropa İttifaqının bütün üzv dövlətlərinin və "Şərqi Tərəfdaşlığı" ölkələrinin prinsipial məsələlərinin tam şəkildə əks etdirilməsini tələb edir. Bu xüsusda, bütün "Şərqi Tərəfdaşlığı" ölkələrinin müstəqilliyi, suverenliyi və ərazi bütövlüyü məsələsi Azərbaycan, eləcə də Gürcüstan və Moldova tərəfindən birlikdə təklif edilib. Sadəcə, sənədi müəyyən qədər qısaltmaq məqsədilə "Şərqi Tərəfdaşlığı" dövlətlərinin Avropa İttifaqının institutları, eləcə də Avropa İttifaqının üzv dövlətləri ilə müzakirələri zamanı əvvəlki sammitlərin sə-

nədlərinə istinadlar olunması və bununla da sözügedən prinsiplərin sənədə öz əksini tapması barədə razılıq əldə edilib".

F.İsgəndərov qeyd edib ki, Avropa İttifaqının Xarici İşlər və Təhlükəsizlik Siyasəti üzrə Ali Nümayəndəsi xanım Federika Mogerini tərəfindən imzalanmış "sədrin yekun qeydləri" adlı sənədə bütün əvvəlki sammitlərdə istinadlar yer alır: "Bir daha qeyd etmək istərdim ki, bütün "Şərqi Tərəfdaşlığı" sammitlərində Azərbaycanın ərazi bütövlüyü, suverenliyi və müstəqilliyi birmənalı şəkildə tanınır. Sözügedən sənədlə bağlı Azərbaycan tərəfindən Gürcüstan və ya Ukrayna tərəfi ilə xüsusi müzakirələr aparılmayıb. Yekunda bəyannamə olmayan bu qısa sənədin "sədrin yekun qeydləri" kimi öz əksini tapması ilə bağlı razılıq əldə edilib. Yuxarıda sadalanan faktlara rəğmən, Azərbaycanın "ərazi bütövlüyünün tanınmamasının" erməni mətbuatında canfəşanlıqla bəyan edilməsi tamamilə gülməli bir məsələdir. Qarşı tərəf sənədi diqqətlə oxuyarsa, aydın şəkildə əvvəlki sammitlərdə qəbul edilmiş sənədlərə istinadları birmənalı şəkildə görə bilər".

Azərbaycan XİN-in əvvəlcədən bəyan etdiyi kimi, Bakı ilə Brüssel arasında ikitərəfli saziş bu dəfə imzalanmadı. Ancaq artıq 90 faizi razılaşdırılmış, ərazi bütövlüyümüzün də heç bir mübahisə doğurmamış sənədin cari ildə imzalanacağı şübhə doğurmur. Baş nazirin müavini Əli Əhmədov da vurğulayıb ki, Avropa İttifaqı ilə imzalanması gözlənilən sazişlə bağlı danışıqlar aparılır: "Müzakirələr davam edir. Hər iki tərəfi qane edən saziş ortaya qoyulanda imzalanacaq".

Gözləyək...

□ E.PAŞASOY,
"Yeni Müsavat"

Azərbaycanın "əvəzolunmaz" ombudsmanı Elmira Süleymanova səlahiyyət müddəti bitib, postunu təhvil verməyə tələsmir. Süleymanova ombudsman postuna 2002-ci ildə, 65 yaşında təyinat alıb.

Həmin dövrdə Azərbaycan qanunvericiliyinə görə, ombudsman 7 il müddətinə Milli Məclis tərəfindən seçilirdi. 2010-cu ildə ombudsmanla bağlı qanun dəyişib, eyni şəxsə iki dəfə ombudsman seçilmək hüququ verilib. Dəyişiklik edilərkən vəzifədə olan Elmira Süleymanovanın daha bir müddət - 7 il ombudsman olmaq imkanı yaranıb. 2017-ci ildə 2 müddətə yeddi il sürən ombudsmanlıq müddəti də bitib. Azərbaycan qanunvericiliyinə görə, insan haqları müvəkkilinin namizədliyi prezident tərəfindən parlamentə təqdim olunur və millət vəkiliəri tərəfindən təsdiqlənir. "Ombudsman haqqında" Qanunda deyilir ki, "bir şəxs müvəkkil vəzifəsinə 2 dəfədən artıq seçilə bilməz". Səlahiyyətləri bitdikdən sonra, yeni müvəkkilin seçilməsi ilə bağlı qanunda heç nə göstərilməyib.

Şəffaflıq Azərbaycan təşkilatının hesabatlarında Ombudsmanlığın fəaliyyətinə əsağıdakı şəkildə qiymət verilir: "Keçən il (2018) om-

Ombudsman Elmira Süleymanova yola salınır

Neft-kimyə mütəxəssisliyindən ombudsmanlığa...

Elmira Süleymanova

budsman 12 min 470 şikayət qəbul edib və bu, bir öncəki ildən 210 ədəd azdır. Şikayətlərin azalması ölkədə insan hüquqlarının vəziyyətinin yaxşılaşmasından xəbər verir, yoxsa bu institutun problemləri həll etmə qabiliyyətinə ictimai etimadın azalmasından - bu barədə mühakimə yürütmək çətindir".

2011-ci ildə "İnformasiya əldə etmək haqqında" Qanunda göstərilən tələblərin ic-

rasına nəzarət məqsədilə ombudsman institutuna əlavə səlahiyyətlər həvalə edilib. Amma vəziyyət dəyişməyib.

Azərbaycanda insan haqları müvəkkil institutu 2002-ci ilin iyulunda yaradılıb. Bu qurum ölkədə insan haqlarının müdafiəsi ilə məşğul olmalıdır. Ombudsmanın vəzifələrinə hüququ pozulmuş vətəndaşlardan daxil olan ərizə və şikayətlərə baxılması, öz təşəbbüsü ilə hər hansı hadisələrə re-

aksiya vermək, araşdırmaq kimi məsələlər daxildir.

"Elmira Süleymanovanın öz təşəbbüsü ilə qaldırdığı məsələlər olmayıb" söyləmək doğru olmasa da, həmin məsələlərin böyük əksəriyyəti 5-ci, 10-cu dərəcəli məsələlər olub. Cəmiyyəti narahat edən, ictimaiyyətin diqqət mərkəzində olan məsələlərdə ombudsmanın səsinə eşidən, onun darda olan vətəndaşın dadına çatmasına şahidlik edən 17 illik ombudsmanlıq bioqrafiyasında yoxdur.

Elmira Süleymanova 17 iyul 1937-ci ildə Bakı şəhərində anadan olub. 1944-1954-cü illərdə Bakı şəhərindəki 134 sayılı orta məktəbdə oxuyub. 1955-1959-cu illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin kimya fakültəsində təhsil alıb və oranı fərqlənmə diplomu ilə bitirib. Həmin ildən AMEA-nın akademik Yusif Məmmədliyəv adına Neft-Kimyə Prosesləri Institu-

tunda fəaliyyət göstərən laborant, kiçik elmi işçi, böyük elmi işçi, laboratoriya müdiri vəzifələrində çalışıb. Hazırda baş elmi işçidir. 1967-ci ildə kimya elmləri namizədi, 1980-ci ildə elmlər doktoru elmi dərəcələri alıb, 1982-ci ildə isə professor seçilib. 1997-ci ildən Nyu-York Elmlər Akademiyasının üzvüdür. 3 elmlər doktoru, 15 elmlər namizədi yetişdirib. Neft-kimyə sintezi və incə üzvi sintez üzrə mütəxəssisdir. 200-dən çox elmi əsərin, 40 ixtiranın müəllifidir. Neft kimyası, üzvi kimya və incə üzvi sintez üzrə 30-dan artıq beynəlxalq konfransda, o cümlədən müxtəlif ölkələrdə keçirilmiş 7 neft kimyası və 5 aroma-simpoziumda elmi məruzələrlə çıxış edib. Azərbaycanda BMT-nin iqtisadi və sosial şurası ilə xüsusi məsləhətçi statusu olan yeganə qeyri-hökumət təşkilatı - Azərbaycan Qadın və İnkişaf Mərkəzinin yaradıcısı və prezidentidir. 30-dan

çox beynəlxalq konfransda, BMT-nin Baş Assambleyasının 5 xüsusi sessiyasında iştirak edib. 1998-ci ildə "100 qəhrəman qadın" siyahısına düşüb. Haqqında beynəlxalq "Kim kimdir" (İngiltərə, Kembric) kitabında məlumat verilib. SSRİ Ali Sovet Rəyasət Heyətinin Fərmanına əsasən, "Şərəf nişanı" ordeni, "Əmək veteran" medalı, 2007-ci ildə "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilib. 2 iyul 2002-ci ildən İnsan hüquqları üzrə müvəkkildir.

Göründüyü kimi, Elmira Süleymanovanın bioqrafiyası daha çox neft-kimyə sənayesində qazandığı uğurlarla zəngindir. İnsan haqları ilə nəzərə çarpan, diqqət cəlb edən, ictimaiyyətin hörmət və ehtiramını qazanan xidmətləri isə çox təəssüf ki, yoxdur.

Əldə etdiyimiz məlumatlara görə, E.Süleymanova ombudsmanlığının son həftələrini yaşayır. Yaxın vaxtlarda onun yola salınacağı bildirilir.

□ **E.MƏMMƏDLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Seçki yoxdur, müxalifət isə parlamentə gedir

Xəzər Teyyublu: "Milli Məclisə seçki keçirmək ehtimalı azdır"

Tamilla Qulami: "Siyasi partiyaları seçkidə iştirak etməyə çağırıraq"

Əli Orucov: "Əlimizi-qolumuzu bağlayıb oturmali deyilik"

Azərbaycanda parlament seçkilərinin nə zaman keçiriləcəyi ilə bağlı gedən müzakirələr sönümə gətirilmir. Seçkilərin qanuni vaxtı gələn ilin noyabrında olsa da, erkən seçkilərin olacağı barədə fikirlər dolaxır. Hətta hakimiyyətin bu il belə Milli Məclisi buraxıb, növbədənəknar seçkilərə gedəcəyi bildirilir.

Ölkə müxalifətinin seçkilərdə iştirak edib-etməməklə bağlı ikili mövqeyi var. Bir qisim hesab edir ki, indiki seçki mühiti çərçivəsində seçkilərdə iştirak mənasızdır. Digər bir qisim isə təbliğat baxımından seçkilərdə iştirakın tərəfdarıdır. Birincilər ikinciləri seçkilərdə iştirak mövqelərinə görə sərt şəkildə qınayır, ittiham edirlər.

AĞ Partiya başqanının birinci müavini Əhəd Məmmədli bildirdi ki, hər bir siyasi partiyanın işi, vəzifəsi seçkilərdə iştirak etməkdir: "Bir siyasi qüvvə, təfəkkür seçkilərdə iştirak etmirsə, mahiyyətini, ciddiliyini itirir. Ciddiliyini o vaxt qoruyub saxlaya bilər ki, seçkilərdə iştirak etməsə də, boykot taktikasını da real etiraz formasında aparıb, heç olmasa minimum məqsədlərinə nail ola bilsinlər. Yox, bunu da edə bilməyirsə, onda boykotun heç bir mənası yoxdur. 26 il müxalifətdə qalan qüvvələr anlayırlar ki, nə seçkilərdə iştirak etməklə hakimiyyətə gələ bilməyəcəklər, nə də real boykot etirazları etmək gücləri yoxdur, ona görə də özləri üçün indiki məqamda ən rahat

Xəzər Teyyublu

yol seçiblər. AĞ Partiya yeni qurulmasına rəğmən bu qısa müddətdə olan seçkilərdə iştirak edib. Ötən il keçirilən növbədənəknar prezident seçkilərində namizədimizlə iştirak etdik. Vaxtında lazım olan 40 mindən çox imzayı toplaya bildik. Təəsüf ki, namizədimiz subyektiv səbəbdən MSK tərəfindən qeydə alınmadı. O vaxt da boykotçular üstümüzə gəldi, bizə olmaları ittihamlarını söylədilər. Baxmayaraq ki, partiyaları və liderləri dəfələrlə prezident və parlament seçkilərində iştirak ediblər, 10 il ərzində deputat mandatı alıb parlamentdə oturlublar. Eyni düşürgədə olduğumuz bir hissənin bütün təzyiqlərinə rəğmən AĞ Partiya növbədənəknar prezident seçkilərində iştirak etdi. Azərbaycanda heç bir siyasi qüvvə təzyiqlə vasitəsilə AĞ Partiya və onun liderini nəyəmə məcbur edə bilməz. Əgər növbədənəknar parlament seçkiləri keçiriləcəksə, AĞ Partiya heç şübhəsiz ki, bu seçkilərdə iştirak edib çalışacaq

Tamilla Qulami

ki, nəticə qazansın. Partiya olaraq biz hər seçkini ən azı təcrübə baxımından bir fürsət kimi dəyərləndiririk. Seçkilər ölkəmizin demokratikləşməsi, siyasi mübarizənin sivil olması üçün bir fürsətdir. Ümid edirik ki, iqtidar da, müxalifət də bu fürsəti lazımı dərəcədə dəyərləndirəcək. Sonda udan sivilləşən, demokratikləşən Azərbaycan olacaq".

KXCP-nin idarə heyətinin üzvü Xəzər Teyyublu yekun qərar vermədiklərini söylədi: "Düşünürəm ki, bu il vaxtında mandatı alıb parlamentdə oturlublar. Eyni düşürgədə olduğumuz bir hissənin bütün təzyiqlərinə rəğmən AĞ Partiya növbədənəknar prezident seçkilərində iştirak etdi. Azərbaycanda heç bir siyasi qüvvə təzyiqlə vasitəsilə AĞ Partiya və onun liderini nəyəmə məcbur edə bilməz. Əgər növbədənəknar parlament seçkiləri keçiriləcəksə, AĞ Partiya heç şübhəsiz ki, bu seçkilərdə iştirak edib çalışacaq

Əli Orucov

vam edir. KXCP-nin seçki ilə bağlı mövqeyi zamanı çatanda ali orqanlar tərəfindən müzakirə ediləcək və o müzakirələrdən sonra tam mövqe bilinəcək".

Ümid Partiyasının sədr müavini Tamilla Qulami: "Biz hər zaman bütün seçkilərdə iştirak etməyin tərəfdarı olmuşuq. Və cəmiyyəti də, bütün siyasi partiyaları da seçkidə iştirak etməyə çağırıraq. Seçkilər partiyaların hakimiyyətə gəlməsi üçün tək yoldur. Hər hansı bir seçkini boykot edən zaman hakimiyyətə gedən yol da uzanır. Biz Ümid Partiyası olaraq, indiyədək bir seçkidə - 11 aprel 2018-ci il prezident seçkilərində iştirak etməmişik. Səbəbi isə partiyanın prezident seçkilərində namizədi ilə iştirakının partiyanın nizamnaməsinə uyğun olaraq, qurultayın səlahiyyətində olduğu və partiyanın növbəti qurultayının 2019-cu il may ayının 28-də keçirilməsi nəzərdə tutulduğundan, hüquqi baxımdan növbədənəknar qurultayın

keçirilməsinin zaman etibarı ilə də qeyri-mümkün olduğu idi. Partiyaların bələdiyyə, parlament, prezident seçkilərində iştirakı həm də cəmiyyətdə seçki vermişinin formalaşmasına gətirib çıxarır. Müxalifətin üzünə düşən ən böyük vəzifələrdən biri hakimiyyətə gəlməkdir, müxalifətdə qalmaq deyil. Ona görə də əlaqələndirilmiş, sistemli şəkildə demokratik seçki keçirilməsi uğrunda birgə mübarizə aparmaq lazımdır. Qərb dairələri də, beynəlxalq dairələr də boykotu deyil, seçkidə iştirakı dəstəkləyir. Demokratik seçkinin formalaşdırılması tək partiyanın gərəciyi iş deyil. Demokratikləşmə üçün, ölkəmizi və xalqımızı gözəlləndirəcək təzyiqlər və təhdidlər üçün mütləq bir arada olmalı, birgə səy göstərməli və demokratikləşmə yolunda işlər görməliyik".

AMİP katibi Ali Orucov boykot taktikasını doğru saymır: "İqtidar istəyir ki, cəmiyyət seçki prosesindən kənar qalsın ki, total saxtalaşdırmanı və idarə olunan seçkiləri həyata keçirə bilsin. Boykot taktikası bu baxımdan səmərə vermir. Müxalifət Azərbaycanda çox keçidlidir. Milli Şura, AXH, yaxud da hansısa bir siyasi partiyanın seçkiləri boykot etməsi legitimliyə xələl gətirmir. Beynəlxalq qurumlar da pozuntuları sadalamaqla kifayətlənərək seçkilərin legitimliyini tanıyırlar. Fikrimcə, müxalif düşürgə beynəlxalq mütərəqqi cəmiyyətin dəstəyini almaqla iqtidarı ölkədə heç olmasa minimal demokratik seçki mühitinə məcbur etməyə nail olmalıdır. İndidən gücümüzü və səylərimizi bu istiqamətdə cəmləyə bilsək, müsbət də nəticələr əldə edə bilərik. Onsuz da iqtidar istəsə də, istəməsə də köklü islahatlara getmək məcburiyyətindədir. Müxalifət olaraq biz də bu islahatların tez başladılmasına və

nəticəli olmasına töhfəmizi verməliyik. Parlament seçkilərində iştirakla bağlı son və həlledici sözü AMİP-in seçkiləri qurumları verəcək. O vaxtdək əlimizi qolumuzu bağlayıb oturmali deyilik. Konstitusiyanın və seçki qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsinə, əlverişli seçki mühitinin yaradılmasına çalışmalıyıq və bu yöndə əməkdaşlığa, müzakirələrə də hazırıq".

ADP sədrinin birinci müavini Həsərət Rüstəmov seçkilərdə iştirakın verdiyi töhfələrdən söz açdı: "Parlament seçkiləri ən geci gələn ilin payızında keçirilməlidir. Hətta erkən keçirilməyə belə seçki hazırlıqları və müzakirələri üçün olduqca az vaxt qalır. Ölkəmizdə seçki mühiti hamıya bellidir. Bu barədə uzun-uzadı danışımağın mənası yoxdur. Seçki mühitini iqtidar dəyişməyəcək, zətan bunu özü yaradıb və bu cür davam etməsini özünün maraqlarına uyğun hesab edir. Təbii ki, bu cür şəraitdə seçkilərdə iştirak müxalifətdə olan siyasi qruplara böyük nəticələr vəd etmir. Amma seçkidə iştirak etməyə daha pis variantdır. Bu, tamamilə meydanı iqtidara buraxmaq və siyasi prosesdən özünü keçirdir. Milli Şura, AXH, yaxud da hansısa bir siyasi partiyanın seçkiləri boykot etməsi legitimliyə xələl gətirmir. Beynəlxalq qurumlar da pozuntuları sadalamaqla kifayətlənərək seçkilərin legitimliyini tanıyırlar. Fikrimcə, müxalif düşürgə beynəlxalq mütərəqqi cəmiyyətin dəstəyini almaqla iqtidarı ölkədə heç olmasa minimal demokratik seçki mühitinə məcbur etməyə nail olmalıdır. İndidən gücümüzü və səylərimizi bu istiqamətdə cəmləyə bilsək, müsbət də nəticələr əldə edə bilərik. Onsuz da iqtidar istəsə də, istəməsə də köklü islahatlara getmək məcburiyyətindədir. Müxalifət olaraq biz də bu islahatların tez başladılmasına və

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

"Müxalifət nifrətə köklənib"

İddialarına reaksiyalar

"Meydan TV"-nin keçmiş rəhbəri Emin Milli Azərbaycan prezidentindən və həyatının müxtəlif anlarında nifrət ifadə etdiyi digər insanlardan üzrxahlıq mesajında yazıb ki, hakimiyyət yalnız islahatlara getsə bizi də, özünü də xilas edə biləcək, müxalifət isə heç nəyə baxmayaraq nifrətə qalib gələ bilsə, bu xalqı bir neçə addım irəliyə apara biləcək.

O qeyd edib ki, illər keçdikcə, həyat təcrübəsi artdıqca anlayırsan ki, tənqidin içində də belə nifrət olanda bu, qurucu yox, dağıdıcı bir rol oynayır: "Ədalət naminə nifrət belə çox təhlükəli ola bilər. Ölkəmizdə o qədər nifrət var, o qədər etibarsızlıq var ki, mən artıq bu nifrətin içində boğuluram. Hamımız boğuluruq, am-

müxalifət və iqtidar düşərgəsi haqda bunu söyləmək düzgün olmaz. Bizim əsas vəzifələrimizdən biri də nifrət hissi kimi halların cəmiyyətdə aparıcı olmamasına, cəmiyyətin milli həmrəylik, hörmət, milli təsanüd üzərində köklənməsinə nail olmaqdır. Bizim milli, mənəvi, dini dəyərlərimizdə də nifrət zərərli hiss hesab

hatlara başlamalı və cəmiyyətdəki gərginliyi azaldaraq dövləti sivil inkişaf yoluna yönləndirməlidir. Biz bir siyasətçi və partiya olaraq heç kimə nifrət hissi ilə yanaşmırıq. Hakimiyyəti tənqid ediriksə, bu, nifrət bəsləməyimiz anlamına gəlməməlidir".

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə isə bildirdi ki, 2018-ci ilin noyabrında sosial şəbəkədə yazdığı "Sev-sevə" adlı məqaləsində məhz cəmiyyətdə, siyasətdə sev-

mübarizə aparınlar. Amma görevimiz prezident olmaq deyil, əzilen, haqqı tapdalan xalqımızı azadlığa çıxartmaqdır.

Biz pislərdən nümunə götürənlik. Qəzəbi, kini, nifrəti adət edənlərə bənzəməyə çalışınlar. Gücün, böyüklüyün yolunu onda görürük. Unuduruq ki, qəzəb, kin, nifrətlə silahlandırdığımız kütlə ilə uzağa gedə bilməyəcəyik. Olsa-olsa, bir neçə aylıq hakimiyyət kürsüsü əldə edə bil-

Tural Abbaslı: "Hakimiyyəti tənqid ediriksə, bu, nifrət bəsləməyimiz anlamına gəlməməlidir"
İqbal Ağazadə: "Biz siyasətçilər kütlənin xoşuna gələk deyə qışqırmağı, nifrət və kin püskürməyi seçmişik"

ma çıxış yolu tapa bilmirik. Hakimiyyət yalnız islahatlara getsə bizi də, özünü də xilas edə biləcək. Müxalifət isə heç nəyə baxmayaraq nifrətə qalib gələ bilsə, bu xalqı bir neçə addım irəliyə apara biləcək". Göründüyü kimi, Emin Milli müxalifətin nifrətə kökləndiyini faktiki olaraq qeyd edir. Bəs müxalifət bu barədə hansı fikridir, Emin Millinin bu fikri ilə razıdır mı?

AXP sədri Pənah Hüseyn "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ayrı-ayrı fərdlərin nifrət hissi ilə yaşamaları mümkündür, amma bütövlükdə Azərbaycan cəmiyyəti və Azərbaycan müxalifəti nifrət üstündə köklənməyib: "İqtidarda da, müxalifətdə də ayrı-ayrı fərdlərin timsalında mümkündür ki, nifrətə köklənənlər var. Lakin bütövlükdə cəmiyyət, bütün

edilir. Nifrəti hissi torpağını işğal edən düşməne qarşı olmalıdır".

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı isə bildirdi ki, onun üçün Emin Milli kimi şəxslərin fikri önəmli olmayıb və indi də önəmli deyil: "Odur ki, onun istər iqtidar, istərsə də müxalifət barədəki analizlərini və yanaşmalarını əsas kimi götürməyin əleyhinəyəm. İslahat və nifrət məsələsinə isə ümumi yanaşsaq deyə bilərəm ki, bu barədə biz dəfələrlə fikir bildirmişik, müsahibələr vermişik. AĞ Partiya olaraq bizim yanaşmamız hər zaman bundan ibarət olub ki, idarəçilik bu şəkildə davam edə bilməz. Artıq zaman da onu sübut edir ki, bizim yanaşmamız doğru olub. İqtidar təcili şəkildə əsaslı və köklü islahat

gi-nifrət məsələsinə xüsusi yer ayırıb. Həmin fikirlərin aktuallığı bu gün də qalır: "Problemi sev-sevə həll etmək daha asan yoldur. Nifrət hissi ilə heç bir problemi həll etmək mümkün deyil. Adını tarixə yazdırmaq istəyənlər nifrəti deyil, sevməyi vərdişə çevirən olacaq. Biz siyasətçilər sevməyi unutmuşuq. Kütlələşmişik. Kütlənin xoşuna gələk deyə qışqırmağı, söyməyi, nifrət, kin, qəzəb püskürməyi seçmişik. Unutmuşuq ki, bizlər düzgünləri, doğruları, çətin, ağır olsa da, göstərməyə məsul olanlarıq. Sevgi çətinidir. Biz ondan qaçırıq. Biz doğmamızı sevmə, kütləni isə odun-alovun içinə atan, öz mənafeyini düşünən bir qrupa çevrilmişik. Biz lider olmağa deyil, müdir olmağa çalışınlar. Biz prezident olmaq üçün

rik. Sonra qəzəbə vərdiş etdiyimiz kütlə bir gün də bizi ayaqları altına alacaq. Bütün cinayətlər nifrətdən, qəzəbdən, kindən törəmir mi? Bunu bilə-bilə nədən hamını qəzəb və kinlə silahlandırırıq? Siz belə düşünürsünüz ki, sevgi ilə qalib gəlmək mümkün deyil? Yalnız nifrət və kin insanları öz yerindən əl çəkməyə məcbur edə bilər? Təəssüf ki, illər uzunluq belə yaşamışıq. Məişətimizdən gəlir bunların hamısı. Biz sevdiyimiz şəxsədən ayrılanda belə düşmənlər olmadan ayrılı bilmirik. Ona görə nikahlar pozulanda uşaqlarımız kompleksli, yarıncıq, natamam böyüyürlər. Ata ananı söyür uşağın yanında, ana da atanı. Kimin pis olduğunu sübut etmək üçün valideynlər yarışa girir. Nəticəsinə təəssüf ki, övladlarımız ağır

Pənah Hüseyn blok yaradıb seçkilərə hazırlaşır

AXP sədri Siyasi Şuranın Xalq Seçki Bloku haqda qərarını açıqladı: "Köklü demokratik islahatlara ehtiyac var"

Azərbaycan Xalq Partiyası (AXP) Siyasi Şuranın Xalq Seçki Bloku haqqında qərarını açıqlayıb. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu barədə AXP sədri Pənah Hüseyn facebook hesabında məlumat yayıb.

AXP rəhbərliyi və fəalları 11-12 mart toplantısının tövsiyəsi müzakirə edərək AXP Siyasi Şurası qərara alıb ki, Xalq Seçki Blokunun yaradılması məqsəduyğun sayılınsın.

Xalq Seçki Bloku 2019 və sonrakı yerli özünüidarə, qanunvericilik və prezident seçkilərinə hazırlığı nəzərdə tutur. Lakin indiki mərhələdə ilk növbədə kütlələrin siyasi cəhətdən təşkilatlanması səviyyəsinin artırılması və fəallığının yüksəldilməsi məqsədilə yaradılır.

Xalq Seçki Bloku ideyası siyasi iqtidardan saxlandığı şəraitdə keçiriləcək seçkilərdə mütləq iştirakını nəzərdə tutmur. İştirak məsələsinə dair konkret qərar seçkiqabağı vəziyyət dəyərləndirilərək qəbul ediləcək.

Xalq Seçki Bloku seçkidə iştirak məsələsinə həll edərək seçki islahatlarının aparılıb-aparılmamasını əsas götürəcək.

Bu məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan AXP sədri Pənah Hüseyn qeyd etdi ki, Xalq Seçki Bloku seçkilərdə iştirak yox, hazırlıq barədə qərarlıdır. P.Hüseynin sözlərinə görə, bu addım siyasi təşkilatlanmanın formalarından biridir: "Hər bir halda, seçkilərdə iştirak haqda seçki ərəfəsində vəziyyət dəyərləndirilərək qərar verilməlidir. Bunu da aydın şəkildə ifadə eləmişik. Azərbaycanda hazırda demokratik seçki mühiti yoxdur və köklü demokratik islahatlara ehtiyac var".

P.Hüseyn bu il parlament seçkiləri keçiriləcəyi ilə bağlı deyilənlərdən məlumatlı olduğunu bildirdi: "Azərbaycanda siyasi islahatlara ehtiyac var. Bunun da ən mühüm tərkib hissəsi parlament seçkilərinin keçirilməsidir ki, effektiv rol oynaya bilər".

Qeyd edək ki, bu ilin payızında Azərbaycanda növbədənə parlament seçkiləri keçiriləcəyi barədə məlumatlar yayılır. Hakim partiya rəsmiləri isə iddiaları təkzib edir. Bu il bələdiyyə seçkiləri keçiriləcək.

□ **Emil SALAMOĞLU**
"Yeni Müsavat"

yaşayır, bədelini onlara ödədir. Bax, siyasətimiz də belədir.

Müxalifətçiliyi proqram, idarəetmə fərqi ilə vətəndaşa izah edə bilmirik. Ölkəmizin indiki vəziyyətində çətin, anlayıram. TV-lər yox, açıq görüşlər, münasibətlər qurmağa imkan verilmir. Asan olan söyməkdir, kütlələrin damarını basmaqdır. Biz də onu edirik. İndi söyməyən müxalifət deyil, qışqırmayanın, təhqir etməyinin müxa-

lifet mandatı yoxdur. Nifrət ruhunda böyüdülmə, kin-qəzəb püskürən, əsəbi toplumla demokratik cəmiyyət qurulmaz".

İ.Ağazadə hesab edir ki, siyasi rəhbərlər insanları sevgi ilə dəyişməyə vərdiş etdirib, bir-birini qucaqlayaraq, pisinə də sahib çıxaraq hər kəsi öz yerinə qoymağa çalışsalar sıralarında çox insan olacaq.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

İngilis barmağı

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

"İngiltərə ikiüzlülərin vətənidir"

(Oskar Uayld)

Deyir, hər hürən itə baş qoşsan, gedəcəyin yərə çata bilməzsən. Özü də bunu yanılmırsa ingilislərin şefi olmuş Çörçill müəllim demişdir. Başqa müdriklər isə sənə atılan daşlardan ev tikməyi məsləhət görürlər. Ancaq biz nə elədik? Növbəti dəfə şansı, fürsəti qaçırdıq. Halbuki ingilislərin hansısa qotur turnirin finalının Bakıda keçirilməsinə mız qoymasından yaxşıca yararlanıb xeyir tapa bilərdik.

Öncə bu "qotur turnir" ifadəmə aydınlıq gətirirəm. Zənimcə, bu saat dünyadakı bütün futbol turnirlərini bukmecker kontorları, pullu lotular idarə edirlər. Görürsən hansısa komanda yeddi oyun qalib gəlir, səkkizincidə turnirin axırında yer tutan komandaya ududur. Yaxud "Barselona" kimi fillərdən toplanan komanda əlini-qolunu yanına salıb 3-0 udduğu oyunu təkrar görüldə 4-0 hesabıyla ududur. Kim deyir bunlar təbii haldır? Mən sizi inandırırım, bəlkə araşdırsan Messi-nin öz uduzmaqlarına pul qoyduğu üzə çıxar. Yeni dünya futbolunda vəziyyət bu dərəcə ağırdır. 80-ci illərdə azarkeşliyini elədiyimiz, az qala futbol tanrısı saydığımız Platini özünü platin cəhənnəmə, gümüş də yox, nikel vedrə kimi aparıb, ərəb şahzadələrinin puluna umsunub dünya çempionatını Qətər-ə salıbsa, daha nə yazaq? Üstəlik, bizim Qarabağ dərdimiz var, futbolla əlləşəsi vaxtımız deyil.

Elə Britaniya XİN-in öz azarkeşləri üçün "Azərbaycanda terror təhlükəsi var" xəbərdarlığını Qarabağ kontekstində əks-hücum arqumentinə çevirə bilərdik. Demək, lazım idi, bəli, belə təhlükə var, özü də ermənilərdən, işğalçılardan gəlir. Bəs biz nə elədik? Dedik elə şey yoxdur. Halbuki ermənilərin Bakıda metro partlatmağından Qarabağı cinayət yuvasına çevirməyinə qədər min haqlı söz deyə bilərdik.

Yaxud xəbərdarlıqda "İşə müəssisələri yaxınlığında soyğunçular olur" tipində cümlə varmış. Bəyəm yoxdurmu? Sadəcə, ingilislər burada da səhvə yol veriblər. Yazmaq lazım idi ki, soyğunçular işə obyektlərinin içində oturlar. Doğrudan da bizim kafe-restoranlarda bəzən fantastik bahaçılığa rast gəlirik. 20 qəpiklik yumurtanın qayğanağını sənə 15 manata, eşşək budundan lüləkababın şişini isə "ceyran eti" adıyla, yalan olmasın, şişi 50 manatdan sırıya bilərlər. Hələ bir "yəsən də, yemənsən də komplektə girir" deyər təbiiyəsizlik var ki, dünyanın başqa heç yerində rast gəlməzsən.

Yeməkdən söz düşmüşkən, bir ingilis komandasının baş məşqçisi "Bakıda final salanlar səhər yeməyinə nə yeyiblər" deyər söz atıbdır, bunun özü maraqlı tema açır: biz səhər yeməyində nə yeyirik, nə yeməliyik? Fikrimcə, bizim milli səhər yeməyi tərkib etibarilə yanlış qurulubdur. Məsələn, çox adam şirinçay içir. Xaş yeyir. Ziyalıdır. Səhər yeməyində yaxşı olar pomidor, zeytun, zeytun yağı, yumurta, pendir, ağartı məhsullarından, Xəzərimizin qızıl sərvəti olan qara kürüdən yararlanmaq. Düzdür, hökumət məsləhət görür, camaat daha çox qırmızı kürüyə üstünlük versin, ancaq şəxsən mən qara kürü yaxmacını sevərəm. Mütəxəssislər də belə deyir. Söz vaxtına çəkər, bayaq parkda iki pənşiyə bunun üstündə dava eləyirdi, biri deyirdi, qara kürü yaxşıdır, o biri deyirdi, qırmızı. Mən yazı yazmağa tələsirdim, bilmədim axırı nə oldu, ümid edərəm, salamatlıqdır.

Bəzi vətəndaşlar isə səhər yeməyini, ümumiyyətlə, yemir. Bu tamam yanlışdır. Ata sözümüzə deyilir: "Səhər yeməyini özün ye, günorta yeməyini icra başçısı ilə ye, axşam yeməyini ingilislərə ver".

Bəli, çox həyasızlaşdıqlar. Gərək Elmar müəllim bizim XİN-in saytında İngiltərəyə getmək istəyən zəhmətkeşlərimiz üçün uyğun xəbərdarlıq yazıb qoysun. Nəhayət, bunu etməliyik. Orada yazmaq lazımdır ki, Londona gedəndə özünüzlə milyonlarla dollar aparmayın, Cahangir müəllimin arvadı Zamirə xanım kimi sizi tutub soyacaqlar. Qətiyyətlə oralarda ev almayın, daim gözünüz qapıda qalacaq ki, birdən polis gəlib sənədləri, kupçanı, selsovetin arayışını-zadı yoxlayar.

Ən pisi isə dumandır. Göz-gözü görməyən bir yerdür. Çiskin, bataqlıq... Hələ birdən dumandan Baskervillərin iti çıxır, adamın zəhri yanılır.

Mayın 13-də Avropa İttifaqının "Şərqi Tərəfdaşlığı" sammitində iştirak etmək üçün Brüsselə səfər edən ölkə prezidenti İlham Əliyev orada yüksək səviyyədə qarşılanıb. Azərbaycan-Belçika Dostluq Cəmiyyətinin təşkilatçılığı ilə Avropanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımız dövlət başçısına dəstək aksiyası keçiriblər.

mitdə Azərbaycanın mövqelərini zəiflətmək, eləcə də Avropa İttifaqı ilə bağlanacaq əməkdaşlıq sazişi öncəsi bu cür xəyanətkarlıq etməzdilər. Burada ən öndə dövlət maraqları gəlir ki, bundan da Ordudan kimilər xəbərsizdir.

3-4 nəfərin belə aksiya təşkil etməsi şübhəsiz ki, onların iddialarının kimlərsə tərə-

lən sözün, qarşılanmanın, çəkilən birgə şəkillərin hər birinin detali ciddi mahiyyət, mesaj daşıyır. Buradan çıxarılan nəticə birmənalı şəkildə sübut edir ki, ölkə prezidenti Avropa məkanında siyasi liderlər çərçivəsində böyük nüfuz malikdir. Bu bizim üçün böyük bir şərəfdir. Azərbaycan prezidenti dövlətimizi təmsil edir. Demə-

bu insanlar heç bir nüfuz sahib deyillər. Onların heç biri siyasi mühacir də deyil. Bu insanlar Avropa məkanında lüks həyat yaşamaq eşqi ilə xaricə yollanan, ölkəmizi sevməyən anti-Azərbaycan qüvvələrinin çetiri altında yaşayan, onların diktəsi ilə hərəkət edən şəxslərdir. Onların ölkəmizə heç bir bağlılıqları yox-

Avropadakı "sapı özümüzədən olan baltalar"ın xəyanəti -deputat od püskürdü

Fəzail Ağamalı: "Onların bu hərəkətləri lənətlənməlidir"

Aksiyada "Cənab prezident, Avropaya xoş gəlmisiniz!", "Cənab prezident, sizi salamlayırıq!" və sair şüarlar səsləndirən soydaşlarımız Azərbaycan dövlətinin başçısını və onun siyasi kursunu daim dəstəklədiklərini bəyan ediblər. Aksiya iştirakçıları bundan sonra da Prezident İlham Əliyevə daim dəstək olacaqlarını bildiriblər.

İ.Əliyevin uğurlu Brüssel səfəri Avropadakı anti-Azərbaycan dairələrin yuxusunu ərşə çəkib. Ənənəvi olaraq, bu dəfə də "sapı özümüzədən olan baltalar"dan istifadə olunub. Belə ki, Hollandiyada yaşayan siyasi mühacir Ordudan Teymurxan və özündən əlavə 2-3 nəfər sammitin keçirildiyi binanın qarşısında Azərbaycan prezidentinə etiraz əlaməti olaraq aksiya keçirməyə cəhd ediblər. Bu da bir daha milli hissləri olmayan, şəxsiyyətlərini hərəcə çıxaran Ordudan tipli insanların Azərbaycan dövlətinə və millətinə düşmən münasibətini ortaya qoyub. Xaricdəki 3-5 nəfər bu cür "insancıklar"ın erməni diasporundan və ermənilərin maliyyəyəşdiyi qurumlardan qrantlar aldıkları zaman-zaman sübut olunub. Aksiya kadrlarından göründüyü kimi, bu şəxslər milli hissləri ümumiyyətlə olmayan, savadsız, əxlaq normalarını itirən, ləyaqət anlayışını tamam unudan insanlardır. Bunlar anti-Azərbaycan dairələrindən aldıkları qrantların müqabilində xaricdə diasporamızın və ölkəmizə bağlı qurumların erməni işğalına son qoymaq üçün gördükləri işləri bu cür yollarla zəiflətməyə çalışırlar. Onlar Azərbaycanın beynəlxalq mövqelərinin güclənməsindən, dövlətimizin uğurlarından qıvcıqlanan və narahat olan ermənilərin sifarişlərini yerinə yetirməklə özlərini sözün əsl mənasında milli xəyanətin zirvəsinə çıxarıblar. Əgər belə olmasaydı, xalqımız və dövlətimiz üçün böyük əhəmiyyət kəsb edən sam-

mitdə Azərbaycanın mövqelərini zəiflətmək, eləcə də Avropa İttifaqı ilə bağlanacaq əməkdaşlıq sazişi öncəsi bu cür xəyanətkarlıq etməzdilər. Burada ən öndə dövlət maraqları gəlir ki, bundan da Ordudan kimilər xəbərsizdir.

3-4 nəfərin belə aksiya təşkil etməsi şübhəsiz ki, onların iddialarının kimlərsə tərə-

li, Azərbaycanın özü ittifaq üçün önəmli dövlətlərdən biridir. Bu günə qədər Azərbaycan ittifaqa daxil olan, hətta daxil olmayan ölkələrlə ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığı yüksək səviyyədə qurur, etibarlı bir tərəfdaş kimi özünü təsdiqləyir. Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında Azərbaycanın oynadığı rol çox önəmli bir tərəfdaşdır. İttifaqın Şura prezidentinin ölkəmiz barədə demiş olduğu xoş sözlər konyunktura deyil. Bu vəziyyət kifayət qədər yüksək post sayılır və ittifaq daxil olan ölkələrin prezidenti statusunu daşıyır. Uzun illərdir Azərbaycanın birliklə və birliyə daxil olan ölkələrlə qurduğu yüksək münasibətlər getdikcə öz bəhrəsini verməkdədir, bundan sonra da verəcək. Bəli olduğu kimi, Azərbaycanla ittifaq arasında sazişin imzalanması gözlənilir. Ümidvaram ki, bu da yüksək səviyyədə öz həllini tapacaq. Digər tərəfdən, Avropa İttifaqına tərəfdaş olan ölkələrin və qurumun şura prezidentinin iştirakı ilə mətbuat, tarix üçün çəkilən şəkillərin sıralanmasına fikir versək, birmənalı şəkildə görmək olar ki, Azərbaycan Avropa İttifaqı Şurasının prezidentinin yanındadır. Bəzi ölkələrin rəhbərləri, o cümlədən Ermənistanın baş naziri arxa sırada idi və heç görünmürdü. Bunun özü də çox ciddi bir mesajdır. Hər bir atılmış addımın, deyi-

li, Azərbaycanın özü ittifaq üçün önəmli dövlətlərdən biridir. Bu günə qədər Azərbaycan ittifaqa daxil olan, hətta daxil olmayan ölkələrlə ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığı yüksək səviyyədə qurur, etibarlı bir tərəfdaş kimi özünü təsdiqləyir. Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında Azərbaycanın oynadığı rol çox önəmli bir tərəfdaşdır. İttifaqın Şura prezidentinin ölkəmiz barədə demiş olduğu xoş sözlər konyunktura deyil. Bu vəziyyət kifayət qədər yüksək post sayılır və ittifaq daxil olan ölkələrin prezidenti statusunu daşıyır. Uzun illərdir Azərbaycanın birliklə və birliyə daxil olan ölkələrlə qurduğu yüksək münasibətlər getdikcə öz bəhrəsini verməkdədir, bundan sonra da verəcək. Bəli olduğu kimi, Azərbaycanla ittifaq arasında sazişin imzalanması gözlənilir. Ümidvaram ki, bu da yüksək səviyyədə öz həllini tapacaq. Digər tərəfdən, Avropa İttifaqına tərəfdaş olan ölkələrin və qurumun şura prezidentinin iştirakı ilə mətbuat, tarix üçün çəkilən şəkillərin sıralanmasına fikir versək, birmənalı şəkildə görmək olar ki, Azərbaycan Avropa İttifaqı Şurasının prezidentinin yanındadır. Bəzi ölkələrin rəhbərləri, o cümlədən Ermənistanın baş naziri arxa sırada idi və heç görünmürdü. Bunun özü də çox ciddi bir mesajdır. Hər bir atılmış addımın, deyi-

li, Azərbaycanın özü ittifaq üçün önəmli dövlətlərdən biridir. Bu günə qədər Azərbaycan ittifaqa daxil olan, hətta daxil olmayan ölkələrlə ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığı yüksək səviyyədə qurur, etibarlı bir tərəfdaş kimi özünü təsdiqləyir. Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında Azərbaycanın oynadığı rol çox önəmli bir tərəfdaşdır. İttifaqın Şura prezidentinin ölkəmiz barədə demiş olduğu xoş sözlər konyunktura deyil. Bu vəziyyət kifayət qədər yüksək post sayılır və ittifaq daxil olan ölkələrin prezidenti statusunu daşıyır. Uzun illərdir Azərbaycanın birliklə və birliyə daxil olan ölkələrlə qurduğu yüksək münasibətlər getdikcə öz bəhrəsini verməkdədir, bundan sonra da verəcək. Bəli olduğu kimi, Azərbaycanla ittifaq arasında sazişin imzalanması gözlənilir. Ümidvaram ki, bu da yüksək səviyyədə öz həllini tapacaq. Digər tərəfdən, Avropa İttifaqına tərəfdaş olan ölkələrin və qurumun şura prezidentinin iştirakı ilə mətbuat, tarix üçün çəkilən şəkillərin sıralanmasına fikir versək, birmənalı şəkildə görmək olar ki, Azərbaycan Avropa İttifaqı Şurasının prezidentinin yanındadır. Bəzi ölkələrin rəhbərləri, o cümlədən Ermənistanın baş naziri arxa sırada idi və heç görünmürdü. Bunun özü də çox ciddi bir mesajdır. Hər bir atılmış addımın, deyi-

li, Azərbaycanın özü ittifaq üçün önəmli dövlətlərdən biridir. Bu günə qədər Azərbaycan ittifaqa daxil olan, hətta daxil olmayan ölkələrlə ikitərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığı yüksək səviyyədə qurur, etibarlı bir tərəfdaş kimi özünü təsdiqləyir. Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında Azərbaycanın oynadığı rol çox önəmli bir tərəfdaşdır. İttifaqın Şura prezidentinin ölkəmiz barədə demiş olduğu xoş sözlər konyunktura deyil. Bu vəziyyət kifayət qədər yüksək post sayılır və ittifaq daxil olan ölkələrin prezidenti statusunu daşıyır. Uzun illərdir Azərbaycanın birliklə və birliyə daxil olan ölkələrlə qurduğu yüksək münasibətlər getdikcə öz bəhrəsini verməkdədir, bundan sonra da verəcək. Bəli olduğu kimi, Azərbaycanla ittifaq arasında sazişin imzalanması gözlənilir. Ümidvaram ki, bu da yüksək səviyyədə öz həllini tapacaq. Digər tərəfdən, Avropa İttifaqına tərəfdaş olan ölkələrin və qurumun şura prezidentinin iştirakı ilə mətbuat, tarix üçün çəkilən şəkillərin sıralanmasına fikir versək, birmənalı şəkildə görmək olar ki, Azərbaycan Avropa İttifaqı Şurasının prezidentinin yanındadır. Bəzi ölkələrin rəhbərləri, o cümlədən Ermənistanın baş naziri arxa sırada idi və heç görünmürdü. Bunun özü də çox ciddi bir mesajdır. Hər bir atılmış addımın, deyi-

□ Cavansir ABBASLI,
 "Yeni Müsavat"

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan dünən Çinə iki günlük işgüzar səfərə gedib. Erməni qaynaqlarının məlumatına görə, səfərdə əsas məqsəd ikitərəfli əlaqələrin inkişafıdır. Elə məsələ də, faktiki, Rusiyanın ucqar və geridə qalmış quberniyası statusunda olan, Qarabağın işğalına görə on illərdir blokadada inləyən bu cırdan ölkənin iqtisadi nəhəng sayılan Çinə nə təklif edəcəyidir.

Xatırladaq ki, ötən ay Pekində strateji əhəmiyyətli "Bir kəmə - bir yol" Beynəlxalq Əməkdaşlıq Forumu çərçivəsində 37 dövlət və hökumət başçısının qatıldığı ikinci toplantı keçirilib. Azərbaycan prezidentinin də iştirak etdiyi tədbirə Nikol Paşinyan qatılmamışdı. O səbəbə ki, Ermənistan bu layihə üçün önəmli tranzit ölkə hesab edilmir.

Bu üzəndə forum işğalçı Ermənistanda ciddi narahatlıq doğurdu. Daha bir səbəb: Azərbaycan prezidentinin Pekin səfəri zamanı iki ölkə şirkətləri arasında müxtəlif istiqamətlər üzrə dəyəri bir milyarda yaxın olan (821 milyon) 10 müxtəlif sənəd imzalanıb. Bu anlaşmalar ölkəmizə yeni Çin sərmayəsinin axınına gücləndirəcək. Bütövlükdə Pekin tədbirində 64 milyard dollar dəyərində 283 müqavilə imzalanıb ki, Azərbaycandan fərqli olaraq, Ermənistan onlardan heç bir pay ala bilməyib.

Xatırladaq ki, "Bir kəmə - bir yol" layihəsi dünya iqtisadiyyatının 40, əhalisinin isə 65 faizini əhatə edir. Hesab edilir ki, bu qlobal layihə Asiya və Avropa arasındakı ticarət dövriyyəsinin artmasına yol açacaq. Azərbaycana da böyük iqtisadi dividəntlər qazandıracaq. Ölkəmiz bu yol vasitəsilə beynəlxalq yükdaşımalardan böyük gəlir əldə edəcək.

Pekin forumu hər şeydən önce Azərbaycanın strateji

Bakının İrəvana qarşı "Çin səddi": Paşinyanın uğursuz Pekin səfəri

Erməni baş nazir Çinə niyə gedib - böyük fiaskonun pərdəarxası; **iqtisadçı ekspert:** "Azərbaycanın iştirakçısı olduğu layihələrdən təcrid edilmək İrəvanı sərmayə axtarışına məcbur edir..."

nəqliyyat ölkəsi kimi Güney Qafqazda vazkəçilməz, açar ölkə olduğunu təsdiqlədi. Azərbaycanın dünyada artan önəmini təsbit etdi. Görünür, bu səbəblərdən Ermənistan rəhbərliyi hansısa şəkildə "boşluğu" doldurmağa can atır. Ancaq əbəs yerə. Paşinyanın səfəri çətin ki, bu yöndə uğurlu olsun. Nədən ki, ortada daşlaşmış realiaqlar var.

İrəvan üçün acı gerçək belədir ki, işğalçı ölkə yalnızca Azərbaycanın təşəbbüscü və iştirakçı olduğu böyük regional neft-qaz kəmərlərindən (Bakı-Tiflis-Ceyhan, Bakı-Tiflis-Ərzurum, bitməkdə olan Cənub Qaz Dəhlizi xətti) və nəqliyyat layihələrindən (Bakı-Tiflis-Qars) kənarda qalmayıb, eyni zamanda qlobal əhəmiyyətli Şimal-Cənub və Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizlə-

rindən də kənarda saxlanıb. "Bir kəmə - bir yol" meqa-layihənin tərkib hissəsi kimi "Böyük İpək Yolu" da o sıradadır.

Bu da təsadüfi deyil və həm də Azərbaycanın yerləşdiyi əlverişli coğrafi mövqe ilə bağlıdır. Bu isə ölkəyə tranzit sahəsində böyük üstünlüklər qazandırmaqdadır. Eyni zamanda Ermənistanı deyil, məhz ölkəmizi Avrasiya kimi böyük bir məkanda mühüm nəqliyyat qovşağına çevirir. O da faktıdır ki, "Bir kəmə-bir yol" layihəsi çərçivəsində Çin Azərbaycanla əməkdaşlığa məxsusi önəm verir.

Layihə bu xüsusda Azərbaycan üçün yeni əməkdaşlıq imkanları açır, Ermənistan üçün yox. Söhbət həm də ondan gedir ki, Azərbaycan özünün üstün iqtisadi-maliyyə potensialı ilə böyük iqtisadi güclərin və mərkəzlərin diqqətindədir. Azərbaycanı sayırlar, onu qlobal əhəmiyyətli meqa-layihələrdə iştiraka dəvət edirlər.

Ermənistan isə heç qonşu və simsar İranla lokal əhəmiyyətli ortaqlayihələri belə həya-

ta keçirə bilmir. Çünki bir yandan pulu yoxdur, digər yandan isə blokada rejimi və "izqoy" ölkə statusu onu qlobal və regional iqtisadi və nəqliyyat layihələri üçün cəzəverici olmağa imkan vermir...

Paşinyanın Çin səfərinin mümkün nəticələrinə gəlincə, tanınmış iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri hesab edir ki, erməni baş nazir hazırda ölkəsini ağır iqtisadi durumdan çıxarmaq üçün sərmayələr axtarışındadır. Onun sözlərinə görə, Paşinyanın başlıca hədəfi Çin şirkətlərini özlərinin investisiya layihələrini Azərbaycan və Gürcüstanda deyil, Ermənistanda reallaşdırmağa inandırmaqdır.

"Bu il yanvarın 1-də Çinin strateji investisiya layihəsi işə düşüb. Layihəyə bir neçə region daxildir. Əgər ÇXR əvvəllər daha çox Afrika və Asiyada aktiv idisə, bu ildən ölkə üçün Latin Amerikası, Qafqaz və Türkiyə prioritetdir. Bu regionlarda investisiya layihələrinin artırılması üzrə "yol xəritəsi" hazırlanıb. Gürcüstan artıq bundan fayda

götürməyə başlayıb. İki ölkə arasında uzunmüddətli investisiya anlaşmaları imzalanıb ki, onların reallaşması hesabına yaxın 5 ildə Gürcüstan iqtisadiyyatına 5 milyard dollar Çin sərmayəsi daxil olacaq. Bütün bunlar ağır iqtisadi durumda olan və belə layihələrdən kənarda qalan Ermənistanı ciddi narahat edir. O sırada Azərbaycanın iştirakçı olduğu layihələrdən təcrid edilmək İrəvanı məcbur edir ki, yeni sərmayə qaynaqları axtarsın. Paşinyanın Çinə səfərində məqsəd budur, Çinə sərmayə üçün əlverişli şərtlər təklif etməkdir", - deyir iqtisadçı qeyd edib.

Ancaq iqtisadçının əminliyinə görə, çətin ki, Çin bu balaca, kiçik əhali olan və ən əsası, işğalçı siyasət aparən ölkəyə sərmayə yatırsın. "Bütövlükdə Ermənistanın xarici şirkətlərə təklif edəcəyi heç nə yoxdur", - deyir o əlavə edib.

Ermənistanın inkişafı yolumda ən böyük maneəni, "Çin səddi"ni əslində Bakı yox, İrəvan yaradıb - Azərbaycan torpaqlarını, Dağlıq Qarabağı on illərdir işğal altında saxlamaqla, nəticə etibarilə Ermənistanı blokadaya və Rusiyanın vassalı olmaq aqibətinə tuş etməklə. Odur ki, seçim də özünündür. Çıxış yolu bəlli...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

"Paşinyandan Qarabağ məsələsində cəsarətli addım gözləmək mənasızdır"

Politoloq: "Nə Paşinyan müstəqil siyasətçidir, nə də onun başçılıq etdiyi dövlət..."

Nikol Paşinyanın hakimiyyətə gəlməsinin bir ili tamam oldu. Cinayətkar Qarabağ klanı Ermənistanda hakimiyyətdən devrildəndə belə ümidlər yaranmışdı ki, Paşinyan klanın təmsilçisi deyil, Qarabağda döyüşməyib, yeni düşüncəli və sülhə meyilli siyasətçi ola bilər və nəticədə Qarabağ məsələsində ciddi addımlar atılır. Bir il ərzində Nikol Paşinyanla cəmi bir neçə dəfə Qarabağ danışıqları mümkün oldu. Ekspertlər bildirir ki, erməni iqtidarı danışıqlardan qaçır, status-kvonun bu cür qalmasına çalışır. Belə bir vəziyyətdə artıq Paşinyan Ermənistanı ilə sülh danışıqlarının mənasının qalmadığını qəti şəkildə söyləmək mümkündürmü?

Politoloq Nəzakət Məmmədova "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Paşinyan danışıqlardan yayınır və bunun bir sıra daxili və xarici amillərdən qaynaqlanan səbəbləri var. Əvvəla, nə Paşinyan müstəqil siyasətçidir, nə də onun başçılıq etdiyi dövlət azad, suveren deyil. Ermənistan üzərində hegemon olan

dövlətlər hansı göstərişi verirlərsə, onun rəhbəri də həmin tapşırığı yerinə yetirir: "Hazırda Ermənistan üzərində bir neçə dövlətin təsiri var: Ermənistanın prezidenti İngiltərəyə, baş naziri Amerikaya, ordusu Rusiyaya, diasporası Fransaya bağlıdır. Belə bir xoxtik şəraitdə silahlı qüvvələrin ali baş ko-

mandanı konstitusiyaya dəyişikliyinə əsasən baş nazir olsa da, o, ordu üzərində heç bir səlahiyyətə malik deyil.

Məlumdur ki, Ermənistanda hazırda xarici güc mərkəzləri və onların yerli əlaltıları arasında aşkar mübarizə gedir. Rusiyanın Qarabağ klanından ona qarşı istifadə etməsinin qarşısını almaq üçün Paşinyan Rusiya ilə müəyyən yaxınlaşma siyasətinə cəhd göstərdi. Lakin onun Rusiyanı tamamilə neytrallaşdırdığını demək olmaz. Rusiya hər zaman Ermənistan SSRİ-dən ayrıldıqdan bəri Qarabağ klanına istinad edib, bundan sonra da etməyə davam edəcək.

Qarabağa dair sülh danışıqlarının uzanması, nəticəsiz qalması isə Paşinyanın iradəsinə bağlı məsələ deyil. Paşinyan böyük güclərin Ermənistan siyasətində, obrazlı şəkildə ifadə etsək, burulğanın ortasına düşmüş sınıq qayıqçını xatırladır. Onun tək qayığı hakimiyyətini möhkəmlətmək, ölkə üzərində bacardıqca çox sahələrə nəzarəti ələ keçirmək, onu hakimiyyətə gətirmiş xarici qüvvələrin tapşırığını yerinə yetirməkdən ibarətdir. Bu tapşırıq Qarabağ münafiqəsinin həlli ilə bağlı deyil, regional geosiyasi planlarla bağlıdır. Paşinyanın fəaliyyətinin yaxın perspektivdə əsas hədəfi İrana qarşı ABŞ-ın şimaldan Ermənistan istiqamətində səmərəli fəaliyyətinə şərait yaratmaq, Ermənistanı İrana qarşı ABŞ-ın

Nəzakət Məmmədova

siyasi-kəşfiyyat poliqlonuna çevirmək, orta hədəfdə isə Rusiyanın Ermənistanda təsirini zəiflətməkdir".

Politoloqun sözlərinə görə, bütün bunları nəzərə alaraq məlum olur ki, Qarabağ məsələsi ilə bağlı Paşinyandan hər hansı cəsarətli addım, dəyişiklik gözləmək mənasızdır: "Qeyd etdiyimiz kimi, burada onun iradəsindən asılı olan çox cüzi şeylər var. Lakin o, "Şəraiti dəyişə bilmirsənsə, ona olan münasibətini dəyiş" məsələni əsas kredosuna çevirərək bu şəraitdən öz hakimiyyətini möhkəmləndirməyə çalışır. O, ermənilərin şovinizmindən istifadə edərək ucuz piar şousu

düzəldir, gah Şuşada yallı gədir, gah kortejin müşayiəti ilə velosipedlə işə gədir və sair. Bütün bunlar ucuz soudan, səfalet içində yaşayan Ermənistan əhalisinin gözüne kül üfürməkdən başqa bir şey deyil. Eyni zamanda Qarabağ məsələsinin həllinə yardım etmir, əksinə, prosesə mane olur. Bununla yanaşı, həmsədrlərin bəyan etdiyi xalqların sülhə hazırlanması prosesinə ən böyük zərbəni vurur. Çünki Ermənistan əhalisini aldatmağa yönələn ucuz piar Azərbaycan əhalisi arasında onsuz da zəif olan sülhə etimadı sifirə endirir".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Din qardaşlığı amili

Xalid KAZIMLI

Dəfərlə aldanmağın, yanılmağın, umsuq olmağın bir xeyri var ki, daha nağıllara, tovlamalara, vədlərə, diplomatik riyakarlıqlara inanmırsan. Hər şeyə doğru-dürüst, real qiymət verməyə çalışırsan.

Heç aldanmamaq mümkün olan şey deyil, bir dəfə aldanıqdan sonra ayılmaq mümkün və ağıllı işdir, dəfərlə aldanaraq, hələ də deyilənlərə inam bəsləmək isə axmaqlıqdır.

ABŞ-in, qüdrətli Avropa dövlətlərinin yeritdiyi dünya siyasətində gizli bir "xristian təəssübkeşliyi"nin olduğunu, hətta ört-basdır edilə bilinməyəcək dərəcədə özünü buruza verdiyi evvəllər də yazmışıq. Hər dəfə elə hadisələr baş verir ki, istər-istəməz bu qənaət möhkəmlənir.

Zatən, Qarabağ probleminin 30 ildən bəri həll olunmamasının başlıca sirri buradadır. Bu münaqişənin beynəlxalq qabubkara uyğun ədalətli həlli var və o, xristian Ermənistan sərf etmir deyər, qüdrətli Avropa ölkələri - "xristian klubu" bu münaqişənin həllinə imkan vermir.

Bu məsələdə bir-birinə yağı kəsilmiş ABŞ, Fransa, Rusiya kimi dövlətlərin üçün də mövqeyini üst-üstə düşür - yalnız bu məsələdə, başqa heç nədə.

Nəzəri olaraq tərs variantını düşünək. Hesab edək ki, aqressor bizik, hücum edib Ermənistanın ərazisinin 3-5 faizini ələ keçirmişik, başda ABŞ, böyükdə Rusiya olmaqla "xristian klubu"na daxil olan digər ölkələr bizim o ərazinin əlimizdə 30 il də yox, 30 həftə saxlamağımıza təhəmmül edərdilərmi?

Əsla etməzdilər. Burdan-bura öz əzəli torpağımızı azad etmək üçün hərbi əməliyyat başladanda gecəylə Avropadan notalar, ultimatumlar, bəyanatlar, hədələr üstümüzə "Qrad" mərmisi kimi yağır.

Əksinə olsa, Ermənistan hücum edib daha bir rayonumuzu işğal etsə, daha təmkinli davranar, "tərəfləri zorakılıqdan imtina etməyə, münaqişəni danışıqlar yolu ilə tənzimləməyə" çağırarlar.

Bəşər Əsəd və İŞİD-in gündə azı 500 müsəlman öldürdüyü illərdə qüdrətli Avropa ölkələri xilas etmək üçün bir neçə günün içində səfərbər oldular, hava bombardmanından tutmuş diplomatik kanallarla danışıqlara qədər hər yola əl atdılar və öz din qardaşlarını qırğından, əsirlikdən xilas etdilər.

Yaxın Şərqi bədbəxt müsəlmanları isə eyni tempdə qırğınlara məruz qalmağa, didərgin düşməkdə davam etdi.

Ən azı 45 illik tarixi olan Kipr münaqişəsini götürək. Bildiyiniz kimi, Türkiyə ordusu müdaxilə edəndə qədər xristian yunanlar adanın türk əhalisinə qarşı əsl soyqırım siyasəti yeridirdi, məqsəd türklərin bir qismini qımb-çatmaq, yerdə qalanını da adadan qovmaq idi. Dünya birliyi susurdu. Bülent Ecevit hökuməti, türk generaliteti seyrci qalmadı, adaya hərbi intervensiya etdi, Kipr türklərinin yaşadığı şəhərlər və kəndlər mühafizə altına alındı. ABŞ-da, Avropada, Türkiyənin üzvü olduğu NATO-da tənqidi donqulandımlar uzun illər davam etdi. "Xristian klubu" Türkiyənin bu hərəkətini həzm edə bilmirdi. Adanın şimalında türk dövləti quruldu, daha bir beynəlxalq narazılıq yarandı. Dünya birliyi bu dövləti tanımadı.

Nəhayət, 15 il öncə BMT-nin o vaxtkı baş katibi Kofi Annanın təşəbbüsü ilə bu münaqişəyə son qoymaq üçün adada fəaliyyət göstərən iki dövlət bir federasiyada birləşdirmək planı işlənib hazırlandı. Kiprin həm yunan, həm türk tərəfində referendum keçirildi. Türk tərəfinə verilən sual beləydi: "Yunanlarla bir dövlətdə yaşamağa razısınızmı?" Bənzər sual Yunanlara da verilmişdi: "Türklərlə bir dövlətdə yaşamağa razısınızmı?"

Qüdrətli dövlətlər gözləyirdilər ki, türklərin cavabı "yox", Yunanlarınki "bə" olacaq. Gözləntilər bu cür idi. Bu halda türklər haqsız duruma düşəcəkdilər. Əks təqdirdə, türklər birlik, Yunanlar ayrılıq tərəfdarı olsaydılar, Şimali Kipr Türk Respublikasının suverenliyini tanımaq lazım gələcəkdi. Bəzi dövlətlər belə eyhamlar da etmişdilər.

Ancaq gözləntilər doğrulmadı. Kipr türkləri ayıq-sayıq tərəpənərək Yunanlarla birlikdə yaşamağa razı olduqları halda, Yunanlar türklərlə birlikdə yaşamağa razı olmadıqlarını bildirdilər. Bu, o demək idi ki, Kipr Yunanları türklərin adadan ellikcə deportasiyasını istəyirlər. Qüdrətli dövlətlər naqolay durumda qaldılar. Çünki bir dövlətin tərkibində muxtariyyətə razılaşmış başqa bir dövlətə müstəqillik verməkdən və onu tanımaqdan başqa yol qalmırdı. Ancaq referendumdən qabaq verilən vədlər unuduldu. ŞKTR-in müstəqilliyi yenə də tanınmadı.

Bəs əksinə olsaydı, necə olardı? Kipr türklərinin başına oyun açardılar.

Bütün bunları biləndən, düşünəndən sonra qüdrətli xristian dövlətlərindən ədalət, obyektivlik gözləmək əbəs işdir. Onlarda zaman-zaman din qardaşlığı təəssübkeşliyi qabarır və olduqca ədalətsiz qərarlara imza qoyurlar. Elə bir faktor olmasaydı, Türkiyə çoxdan Avropa Birliyinə üzv qəbul edilərdi. Çünki mədəniyyətinə, iqtisadiyyatına, inkişafına görə Yunanıstandan zəif deyil ki, güclüdür.

Avroliqa çərçivəsində "Arsenal"- "Çelsi" matcının Bakıda keçirilməsi xüsusunda Böyük Britaniyada qoparılmış fırtınanın bir səbəbi də budur. Bizi - bir müsəlman ölkəsini xor görürlər, Avropaya yaraşdırmırlar.

Nəqliyyat Nazirliyinin Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə birləşdirilməsindən sonra işsiz qalan Ziya Məmmədov və onun müavini Arif Əsgərovun adları mətbuatın gündəmindən düşür. Bir neçə müddətdir ki, Məmmədovla Əsgərovun adı həm də beynəlxalq korrupsiya qalmaqalında hallanmağa başlayıb. Məlum oldu ki, Nəqliyyat Nazirliyi 2013-cü ildə Kanadanın "Bombardier Inc." şirkəti ilə Azərbaycan dəmir yollarının 500 km-lik bölməsində siqnal avadanlıqları quraşdırmaq üçün 340 milyon dollarlıq kontrakt bağlayıb. Kontrakt üzrə 56 milyon dollar ortadan itib.

İki sabiq məmurun Atlantik okeanda "batan" sövdələşməsi - 86 milyonluq korrupsiya

Hüquqşünas Cavid Əfəndizadə: "Ziya Məmmədov da, Arif Əsgərov da dindirilməli, yeri gəlsə, istintaqa cəlb olunmalıdırlar"

Həmin vaxt bu məsələ dünya mətbuatının gündəmini zəbt etmişdi. Böyük yeyinti faktlarını üzə çıxaran isə İsveçin SVT telekanalı, TT agentliyi və "Radio Canada", habelə müştəxkil cinayətçilik və korrupsiya araşdırmanın üzrə jurnalistika Mərkəzi OCCRP-dir. Jurnalistlər aşkara çıxarıblar ki, Kanadanın beynəlxalq nəqliyyat infrastrukturunu şirkəti olan "Bombardier Inc"-in bu ölkədəki törəmə şirkəti "Bombardier Transportation"-un vasitəsilə böyük korrupsiyaya yol veriblər. "Bombardier" şirkəti ilə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC arasında bağlanmış müqaviləyə əsasən, 46 siqnal avadanlığı birbaşa Azərbaycana göndərilir, ancaq pullar Londonda qeydiyyatdan keçmiş, nə ofisi, nə ünvanı, nə telefon nömrəsi olmayan hansısa şirkətə köçürülür. Sövdələşməyə əsasən siqnalizasiya avadanlıqlarının təchizatı iki ayrı müqavilə əsasında həyata keçirilir. Birinci müqavilə üzrə "Bombardier" şirkəti tərəfindən "Ebilock-950" siqnalizasiya avadanlığı 126 milyon İsveç kronuna Londonda qeydiyyatdan keçmiş həmin "Multiserv Overseas" şirkətinə satılır, həmin şirkət isə avadanlığı bu dəfə 5,5 dəfə baha qiymətə, yaxud o vaxtkı məzənə ilə 695 milyon krona və ya 104 mil-

lyon dollara Azərbaycana satır. İsveç prokurorluğu bildirir ki, Azərbaycan memurları "Bombardier" şirkəti ilə bağlanmış müqavilədən bu firmanın mexanizmi sayəsində "otkal" alırlar. İsveç hüquq-mühafizə orqanları diqqəti belə fakta yönəldir ki, 2013-cü ildə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin elan etdiyi həmin tendere "Bombardier" şirkətindən başqa bir neçə şirkət də qatılmışdı və onlar xeyli aşağı qiymət təklif etmişdilər. Lakin müqavilə "Bombardier"lə bağlanıb. Həmçinin üzə çıxıb ki, müqavilə üzrə işlərin görülməsi zamanı 56 milyon dollar Azərbaycan memurlarına ötürülüb. Bundan sonra Ru-

Arif Əsgərov 6 il - 2009-2015-ci illərdə "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (QSC) sədri postunu tutub Göründüyü kimi, Arif Əsgərov vəzifədə olarkən adı böyük korrupsiya qalmaqallarda keçib, büdcənin dağıdılması, millət pulunun talan edilməsi, həm də Azərbaycanın adının beynəlxalq aləmdə korrupsiya mövzusunda hallanmasına yol açan hərəkətlər edib. Bu ittihamlar təsdiqlənərsə, Arif Əsgərovu hansı cəza gözləyir?

Hüquqşünas Cavid Əfəndizadə deyir ki, rüşvətçilik kor-

rupsiyanın ən təhlükəli təzahürüdür: "Azərbaycan Respublikası CM-in 311-ci maddəsində rüşvət alma, 312-ci maddəsində isə rüşvət vermə cinayətləri nəzərdə tutulur. Rüşvət alma və rüşvət vermə korrupsiyanın ən geniş yayılmış və təhlükəli təzahür formalarından hesab edilir. Rüşvət alma cinayətinin təhlükəliliyi ondadır ki, o, hakimiyyətin və dövlət idarəçiliyinin əsaslarını sarsıdır, dövlət orqanlarını ehali qarşısında hörmət-

dən və nüfuzdan salır, vətəndaşların hüquq və mənafezlərinin, mühüm sosial prinsiplər olan ədalətçilik və bərabərliyin pozulmasına səbəb olur. Rüşvət vermənin spesifik xüsusiyyətlərinə gəlincə isə bu zaman dövlət qulluqçularının korrupsiyaya qarşınmasına əlavə işi zəmin yaradır, vətəndaşlar arasında qanun çərçivəsindən kənar çıxan davranışa yol verməyə meyl yaranır. "Bombardier" şirkəti ilə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC arasında bağlanmış sövdələşmədə korrupsiya izlərinin olması, ortada Azərbaycana 5,5 dəfə baha qiymətə və ya 104 milyon dollar avadanlıq satılması faktı araşdırılmalıdır. Azərbaycan dövləti niyə 18 milyon dollarlıq avadanlığı 104 milyon dollara almalıdır? Həmin pul dövlət büdcəsindən ödənilib, yəni Azərbaycan xalqının puludur. Xalqın 86 milyon dollarının oğurlanması ilə bağlı çox ciddi, əsaslı şübhələr var. Bu şübhələr araşdırılmalı, hüquqi qiymət verilməlidir. Ziya Məmmədov da, Arif Əsgərov da həmin 86 milyon dolların artıq ödənməsi məsələsinə görə dindirilməli, yeri gəlsə, istintaqa cəlb olunmalıdırlar."

□ E.HÜSEYNOV, "Yeni Müsavat"

"Məni tənqid edən təhsil ekspertləri nankordur" -Elton Məmmədov

Ziya Məmmədovun qardaşı prorektor təyin edildi

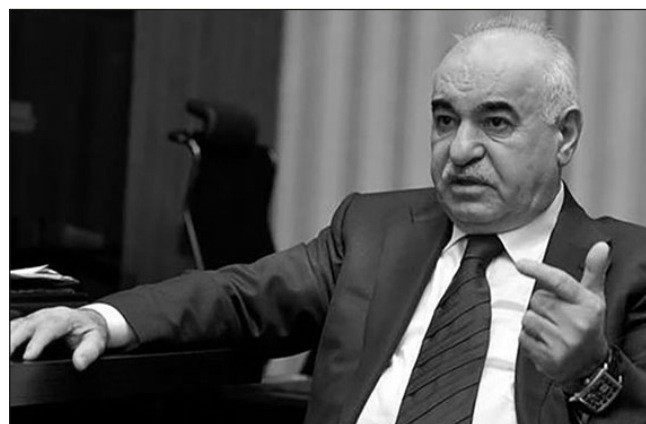
Təhsil nazirinin əmri ilə keçmiş nəqliyyat naziri Ziya Məmmədovun qardaşı Elton Məmmədov Azərbaycan Texniki Universitetində (AzTU) Strateji inkişaf üzrə prorektor təyin edilib.

Universitetdən "Trend"ə verilən məlumata görə, AzTU-nun rektor əvəzi, professor Xalq Yahudov universitetdə yeni təsis edilən Strateji inkişaf üzrə prorektor vəzifəsinə təyin olunan Elton Məmmədovu kollektivə təqdim edib.

"Prorektor vəzifəsinə təyin olunduğuma görə məni tənqid edənlər nankor və kor insanlardır".

Bu sözləri unikal.org-a Elton Məmmədov deyib.

E.Məmmədov Azərbaycan Texniki Universitetinə prorektor təyin olunmasından sonra sosial şəbəkələrdə və təhsil ekspertlərinin onu tənqid etməsinə belə mü-

nasibət sərgiləyib: "Hazırkı məqsədim xalqın təhsilinə, eliminə və ölkədə gedən bütün təhsil strategiyasına dəstək verməkdir. Zəman göstərəcək ki, bu təhsil ocağına hansı yeniliklər gətirəcəm. Ölkə rəhbərinin təhsil strategiyasına uyğun planların var. Hesab edirəm ki, Azərbaycan Texniki

Universitetində bu planları gerçəkləşdirəcəm.

Mənim prorektor təyin olunmağımı tənqid edən təhsil ekspertlərini də tanımıram. Elə insanları da heç vaxt qəbul etmirəm. Tənqidlərinə də mənfəi yanaşmıram. Onlar hər zaman dövlətçilik tənqidi uzaq, cə-

miyyəti çəşbaş salan insanlardır. Belə adamlar, ümumiyyətlə, cəmiyyətdə inkişafı, yaxşılığı görməyən insanlardır. Onlar nankor və kor insanlardır".

E.Məmmədov 1954-cü ildə Ucar rayonunda anadan olub. 2007-ci ildə "Maye yanacaqların istilik-fiziki xassələri" mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə edərək texnika üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi, 2013-cü ildə "Neft sənayesinin ekoloji və texniki problemlərinin nanotexnologiya aspektləri" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edərək texnika elmləri doktoru alimlik dərəcəsi alıb.

Elton Məmmədov 2007-ci ildən AzTU-nun "Neft sənayesinin texnologiyası, ekoloji problemləri və nanokompozitlərin tədqiqi və tətbiqi" elmi-tədqiqat laboratoriyasının rəhbəri kimi yerli və beynəlxalq əhəmiyyətli layihələrin müəllifi olub və bu layihələrə rəhbərlik edib. Laboratoriyada Azərbaycanın müxtəlif regionlarından götürülmüş neft məhsullarının və lay sularının intensiv analizi və tədqiqi aparılır.

E.Məmmədov 3 çağırış Milli Məclisə deputat seçilib.

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

2019-cu ilin Dağlıq Qarabağ probleminin dinc həlli prosesinə yeni və müsbət bir dinamika gətirəcəyi barədə təxminlər hələ ki doğrulmur. Ermənistanın təzə iqtidarı bu yöndə ən kövrək gözləntiləri belə alt-üst eləməkdə, sülhdən daha çox müharibə ehtimalının artmasına töhfə verməkdədir. Azərbaycan və Ermənistan rəhbərləri - prezident İlham Əliyev və baş nazir Nikol Paşinyan arasında reallaşan bir neçə görüş də hələlik vəziyyətdə ciddi dönüş yarada bilməyib. Səbəb həmonkidir: rəsmi İrəvanın konstruktivliklə bir araya sığmayan absurd mövqeyi və ritorikası.

Bunu Brüssel səfəri ərəfəsi Nikol Paşinyan bir daha nümayiş etdirdi. Erməni baş nazir ənənəvi mövqeyini növbəti dəfə təkrarlayaraq bəyan elədi ki, "sülh danışıqları yalnız üçtərəfli formatda - Ermənistan, Azərbaycan və Dağlıq Qarabağ formatında uğurlu ola bilər". Yəni bununla - separatçıların birbaşa danışıqlara qoşulmasının vacibliyini vurğulamaqla o, dünyanın gözündə işğalçı Ermənistanın üzərindən təcavüzkar yarlığını götürməyə bir daha cəhd elədi.

Təbii ki, rəsmi Bakı heç vaxt buna razılıq verməyəcək. O səbəbə ki, üçtərəfli format ərazilərimizdə ikinci saxta erməni dövlətinin yaradılmasına Azərbaycanın bəri başdan razılıq verməsi demək olardı. Heç ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrləri nə qədər erməni-pərəst mövqə tutsalar da Paşinyanın şərtini məqbul saymırlar. Di gəl, Ermənistan rəhbəri

öz absurd mövqeyini vaxtaşırı təkrarlayır. Bir səbəb də yəqin ki, bu yolla onun vaxtı uzatmaq, Qarabağ məsələsinin həllində kardinal qərar vermək vaxtı çatdığı üçün məsuliyyətdən yayınmaq, məsuliyyəti separatçıların üzərinə atmaqdır. Yaxud ən azından, onlarla bölüşməkdir.

Nikol Paşinyan Avropa Birliyinin (AB) "Şərq Tərəfdaşlığı" sammitinə qatılmaq üçün Brüsselə məhz belə bir mövqə ilə yollanıb. Xəbər verdiyimiz kimi, burada onun prezident Əliyevlə görüşü istisna edilmirdi. Dünən Brüsseldə iki günlük yubiley sammiti çərçivəsində Azərbaycan və Ermənistan rəhbərləri arasında qısa görüş olub. Bu barədə məlumatı Nikol Paşinyan özü paylaşmış. Paşinyan növbəti görüşlər barədə konkret planların olmadığını, amma danışıqlar

Qarabağ icması sədrinin dəstək çağırışı

"Azərbaycan Respublikası Dağlıq Qarabağ Bölgəsinin Azərbaycanlı İcması" İctimai Birliyinin rəsmi twitter hesabının üzərinə qoyulan məhdudiyət aradan qaldırılıb". Musavat.com xəbər verir ki, bunu icma rəhbəri Tural Gəncəliyev deyib.

"Gələcəkdə icmamıza qarşı bu kimi halların davam edəcəyini və icmaya qarşı saxta iddia və şikayətlərin ola biləcəyini ehtimal edərək, icmanın rəsmi hesabının bir daha bağlanmaması üçün səhifəni dəstəkləməyə və paylaşmağa çağırıram", - deyə icma rəhbəri qeyd edib.

Avropada Qarabağ müzakirələri, İrəvanın sülh imitasiyası

İşğalçı tərəf danışıqları dalana dartmaqda davam edir; **politoloq**: "Ermənistanda daha bir hərbi çevriliş ola bilər..."

prosesinin davam edəcəyinə əmin olduğunu deyib.

Qeyd edək ki, bu, iki lider arasında sayca 5-ci görüş idi. Onlardan yalnız biri - bu il martın 29-da Vyanada baş tutan təmas rəsmi hesab olunur. Təəssüf ki, erməni tərəfinin maksimalist yanaşması səbəbindən bu görüşlər nizamlama prosesinə əhəmiyyətli təkan verə bilməyib. O üzədən Azərbaycan həm özünün hərbi potensialını və ordusunun döyüş qabiliyyətini artırmaq, işğalçı ölkə üzərində əzici hərbi üstünlüyünü artırmaq, həm də beynəlxalq səviyyədə haqq işimizi irəli aparmaq çün mötəbər təşkilatların rolundan və tribunasında istifadə etməkdə davam edir. Onlardan biri də şübhəsiz ki, Avropa Birliyi - hansı təşkilat ki, özünün sənəd və qətnamələrində bir qayda olaraq, üzv və tərəfdaş ölkələrin ərazi bütövlüyünə dəstək ifadə edib.

Keçmiş xarici işlər naziri, politoloq Tofiq Zülfüqarov hesab edir ki, Azərbaycanın bu sammitdə əsas marağı digər ölkələrdən fərqli olaraq, yaranmış əlaqələri daha da möhkəmləndirməkdir. "Azərbaycanın Avropa Birliyinin

"Şərq Tərəfdaşlığı" sammitində iştirakı çox önəmlidir. Sammitdə iştirak edən ölkələr bu və ya digər şəkildə Avropadan kömək istəyir. Lakin Azərbaycan bu sammitə bir tərəfdaş kimi qoşulur və bu, ölkəmizin nüfuzu üçün çox əhəmiyyətlidir", - deyə o vurğulayıb.

Politoloq sammitin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün tanınması üçün rolundan da bəhs edib: "Sammitdə imzalanması gözlənilən "Strateji tərəfdaşlıq haqda" saziş Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün beynəlxalq səviyyədə tanınması üçün mühüm rol oynayır. Ermənistanın işğalçı siyasətini bütün dünyada tanımaq üçün Avropa əsas qapılardan biridir".

Xatırladaq ki, "Şərq Tərəfdaşlığı" proqramının əsası 2009-cu ildə qoyulub. Proqrama 6 ölkə - Azərbaycan, Gürcüstan, Ermənistan, Moldova, Ukrayna və Belarus daxildir.

Şübhə yox ki, Qarabağa dair dinc nizamlanmanın taleyi, həmişəki kimi, ilk növbədə işğalçı Ermənistanın mövqeyindən asılıdır. İrəvan isə ona xaricdən ciddi təzyiqlər olmayacağı halda, belə görünür, konstruktiv mövqeyə köklən-

məyəcək, danışıqların imitasiyasını davam etdirəcək - işğalçı ölkədə hansı qüvvə hakimiyyətdə olur-olsun. Erməniləri ağıla gətirmək üçün təzyiqlər isə ya Minsk Qrupunun həmsədr dövlətləri, özəlliklə Rusiya göstərməlidir, ya da Azərbaycan ordusu. Yəni illərlə gədən nəticəsiz danışıqların bir gün müharibəyə gətirəcəyini gərəkdir hamı ciddiyyə alsın. İlk növbədə Ermənistanın 1 nömrəli müttəfiqi Rusiya.

Rusiya isə əfsuslar olsun ki, hələ ki münaqişənin uzanmasında maraqlı görünür, nəinki həllində. Halbuki onun Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimə ciddi, real təsir və təzyiqlər var. Bunu Nikol Paşinyan da bilməmiş deyil. Onun işğal altındakı Şuşaya qanunsuz səfərindən sonra separatçı bölgədə əks-inqilab ehtimalından danışması buna dəlalət edir. İndi o, həm də öz hakimiyyətindən yana xof içindədir.

"Paşinyanın Şuşada yallı oynaması bizim üçün, şübhəsiz ki, gözəldir. Amma onun üçün də Şuşada yallı getmək rahat məsələ deyil. Çünki Qarabağdakı ermənilər

birbaşa Moskvaya tabedir. Rusiya onları Paşinyana qarşı istifadə edə bilər. Məsələn, Ermənistanda daha bir hərbi çevriliş əl ata bilər". Bunu politoloq Erkin Qədirlidən deyib (teleqraf.com).

Ekspertin fikrincə, bunu anlayan Nikol Paşinyan Qarabağdakı ermənilərlə ehtiyatla davranır: "Öz oğlunu Qarabağa hərbi xidmətə göndərməklə onu orta əsrlərin qaydalarına uyğun, çəkindiylə bölgəyə girov verib. Şuşadakı yallıdan sonra da deyib ki, biriləri Qarabağda əks-inqilab etməyə girişsə, qarabağlılar özləri inqilab edərlər. Bunu nədən söyləməsini güman etmək olar. Paşinyanın mövqeyi yətinçə güclü deyil. KTMT-nin keçmiş baş katibi Xaçaturovu həbs edə bilmədi, aprel döyüşlərində rüsvay olmuş və Sərkisyan tərəfindən vəzifəsindən çıxarılmış baş qərargahın kəşfiyyat idarəsinin rəisi Karapetyanı özünə müşavir təyin etdi. Korruptsiyaya qarşı mübarizəyə girişsə də, mafioz Qaqiq Çarukyan əlavə iqtisadi imtiyazlar verməli oldu, Köçeryanı həbs etsə də, Sərkisyan və Ohanyan azadlıqdadır, Moskva ilə əlaqədədirlər. İndi də Şuşadan qaçırdandan sonra Qarabağda əks-inqilab ehtimalından danışdı".

Beləcə, Qarabağ danışıqlarının taleyi artıq həm də separatçılarla Paşinyan arasında getdikcə güclənən qarşıdurma ilə qeyri-müəyyən görünür. Bu qarşıdurma Azərbaycan üçün unikal şans da yarada bilər. Fors-major vəziyyətdə ordumuzun daha bir blits-uğura imza atması mümkünlüyünü nəzərdə tuturuq...

Bakı-Tiflis-Qars (BTQ) dəmir yolu layihəsinə Rusiyanın qoşulması məsələsi yenidən gündəmə gəlib. Buna səbəb mayın 6-da Ankarada "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti (QSC), "Rusiya Dəmir Yolları" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (ASC) və "Türkiyə Dövlət Dəmir Yolları" (TCDD) arasında əməkdaşlığa dair anlaşma memorandumunun imzalanmasıdır.

Həmin tədbirdəki çıxışlarda diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan, Türkiyə və Rusiya arasında dəmir yolu sahəsini əhatə edən üçtərəfli əməkdaşlıq Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun fəaliyyətində canlanma yaradacaq. Əminliklə ifadə olunub ki, əməkdaşlığın yeni forması Rusiyanın şərqindəki dəniz limanlarına daxil olan yüklərin Qafqazdan və Anadoludan keçməklə mənzil başına çatmasını təmin edəcək.

Memorandumun imzalanması Gürcüstan tərəfin narahatlığı ilə qarşılıb. Bunu gürcü baş nazir Mamuka Baxtadzenin açıqlamalarında görmək mümkündür: "Ankarada keçirilən görüş, görüldüyü kimi, fərqli bir rəkursdan keçirilib, çünki üç ölkə arasında imzalanan razılaşmaya əsasən, yalnız bütün üç ölkənin razılığı halında hər hansı digər iştirakçı layihəyə qoşula bilər. Məhz Gürcüstan ərazisində, guya Avropa standartına uyğun dəmir yolunun bizim standartımıza uyğun yol ilə birləşməsi baş verəcək birləşmə stansiyası olacaq və bu da məhz Axalkalakidə olacaq. Başqa bir variant müzakirə edilmir".

Bu açıqlamalar rəsmi Tiflisin narahatlığını açıq şəkildə göstərir. Ekspertlərin Rusiyanın

BTQ-yə hansı yollarla qoşulma imkanlarının olduğu barədə fikirləri müxtəlifdir.

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfərli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında dedi ki, Rusiyanın bu layihəyə qoşulması ehtimalı Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun əhəmiyyətini artırma bilər: "Çünki yükdaşımanın dövriyyəsinin artması ehtimallarını yüksəldər. Rusiyanın bu layihəyə qoşulması üçün bir sıra yollar var. Buna Azərbaycandan keçməklə nail olmaq mümkündür. Çünki Bakı ilə Rusiya ərazisi arasında dəmir yolu xətti mövcuddur. Bakıdan keçərək, Gürcüstan ərazisindən Türkiyəyə, oradan da Avropaya yükdaşıma həyata keçirilə bilər. Yaxud da birbaşa Gürcüstan ərazisinə keçmək mümkündür. Gürcüstan tərəfin əsas etirazı məhz bununla bağlıdır ki, Abxaziya və Cənubi Osetiyada sovet vaxtından qalmış dəmir yolları mövcuddur. Rusiyanın həmin istiqamətdən bu marşruta qoşulma cəhdi həmin işğal altında olan torpaqların gələcəkdə legitimləşdirilməsinə xidmət edə bilər. Bu nöqtəyi nəzərdən Gürcüstanın çəkinmələri var. Ona görə də Azərbaycan, Türkiyə və Rusiya arasında bu memorandum imzalanarkən rəsmi Tiflis iştirak etməyib. Burada bir məsələ də var ki,

Rusiya BTQ-yə qoşula bilər - Gürcüstanın tələşinin səbəbi

Natiq Cəfərli: "Tiflis çalışır ki, Moskvanın bu marşruta təsir imkanlarını minimuma endirsin"

Gürcüstanın razılığı olmadan, yaxud bu ölkə ilə bütün məsələlər razılaşdırılmadan Rusiyanın layihəyə qoşulması ehtimalları azalır. Əgər Gürcüstanın maraqlarına toxunacaq bir hadisə baş verərsə, bu zaman Gürcüstan ərazisindən keçən yüklərin tranzit xərclərində yüksəlmə qeyd oluna bilər. Bu marşrutun alternativləri və rəqibləri isə kifayət qədər var. Ona görə də düşünürəm ki, Rusiyanın bu layihəyə qoşulması yükdaşımanın dövriyyəsinin artırılması baxımından çox yaxşı olardı. Amma siyasi və iqtisadi məsələlər həll edilmədən, Gürcüstan tərəfin iştirakının təmin edilməsinə yönəlik addımlar atılmadan yaxın gələcəkdə bu məsələnin həllini tapma ehtimalları çox az görünür. Əslində Rusiyanın layihəyə qoşulması Azərbaycanın da xeyrinədir. Çünki tranzit xərclərinin artması qazancları da artırma bilər. Bu yolun əsas sponsorunun Azərbaycan olduğunu unutmayaq. Az qala bir milyarda yaxın vəsait qoymuşuq. Əgər bütün problemlər həll olunmasa, bu vəsaitin geri dönüşü ən azından yaxın onilliklərdə mümkün olmayacaq".

Ekspert BTQ-nin birləşdirici stansiyasının Axalkalakidə yerləşməsinin Rusiyanın layihəyə qoşulmasına maneələr yaradı-yaratmadığı yönündə sualımıza bu cür cavab verdi: "Gürcüstanın ehtiyatlandığı məsələlər var. Axalkalakidə yaşayan

etnik erməni əsilli Gürcüstan və-təndaşlarına Rusiyanın təsirləri böyükdür. Həm siyasi, həm və-təndaş cəmiyyəti, həm də media yönündə Rusiyanın o yerlərə təsir imkanları genişdir. Rəsmi Tiflis bunu çox yaxşı bilir. Gürcüstan gələcəkdə hər hansı bir ciddi təhlükələrin baş verə biləcəyini çox yaxşı görür. Bu baxımdan Gürcüstanın ən çox çalışdığı və həyata keçirmək istədiyi məsələ ondan ibarətdir ki, Rusiyanın bu marşruta təsir imkanlarını minimuma endirsin. Əgər belə olmasaydı, Gürcüstan tərəfin ehtiyatlandığı məsələlər olacaq. Bu təqdirdə isə rəsmi Tiflis Rusiyanın layihəyə qoşulmasına heç zaman müsbət baxa bilməz.

Açıqı, burada onlar haqlıdırlar. Çünki Abxaziya və Cənubi Osetiyanın işğalında Kreml bir nömrəli rol oynayıb. Hətta işğal altında olan o torpaqların müstəqilliyini belə tanıyıb. Buna görə Gürcüstanın ehtiyatlanmasını başa düşmək lazımdır".

N.Cəfərli Azərbaycan və Türkiyənin Gürcüstanı bu məsələdə yola gətirmək üçün iki məsələyə diqqət yetirilməsinin vacibliyini də vurğuladı: "Rusiya və Türkiyə arasında ticarət dövriyyəsi digər ölkələrə nisbətən daha çoxdur. Bunun çox olması və gələcəkdə artma perspektivləri tranzit yükdaşımalara da təsir göstərə bilər. Amma bunun alternativləri də mövcuddur. Əgər

Rusiya və Türkiyə görsə ki, Gürcüstan bu məsələdə çox diqqətli, ciddi maneələr yaradır, o zaman bu yükdaşımanın birbaşa öz aralarında həyata keçirilməsi və Azərbaycana keçən yükdaşımanın həcmində azalması gündəmə gələ bilər. Burada da Azərbaycanın maraqlı olduğu üzə çıxır. Çünki dəmir yolunun əsas sponsoru Azərbaycandır, yatırımı biz qoyuruq. Bu baxımdan biz maraqlılıq ki, yükdaşımanın həcmi artsin. Gürcüstan və Azərbaycan arasında özəl münasibətlər də var. Əgər bu məsələyə kimsə təsir edəcəksə, bu, Azərbaycan tərəfi olmalıdır".

□ **Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

"Donetsk və Luqanski bir sutkaya geri ala bilərdim"

General Romanenko: "Kiyevə yaylım atəşi ilə 360 "İsgəndər"i birdən atacaqlar..."

Ukraynanın Donbasdakı Birləşmiş Qüvvələrinin keçmiş komandanı, general-leytenant Sergey Nayev bu günlərdə bəyan edib ki, onların ordusu Donetsk və Luqanski bir sutkadan da az vaxtda geri ala bilirdi. Onun sözlərinə görə, həmin zaman ərzində Ukrayna ordusu Rusiya ilə sərhədə çıxmalı və orada möhkəmlənməlidir.

Bəs bu bəyanatlar nə dərəcədə realdır? Virtualaz.org xəbər verir ki, Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin Baş qərargah rəisinin keçmiş müavini, general-leytenant İqor Romanenko həmkarının dediklərini dəyərləndirib.

Romanenko deyib ki, general Nayev peşəkar hərbiçidir, qoşunların vahid idarəetmə mərkəzini yaratmaq üçün çox iş görüb, cavab atəşi açmaq ixtiyarını aşağı rütbəli komandir heyətinin ixtiyarına bu-

raxıb. "Lakin bir halda ki, o, orada öz qruplaşmasını belə yüksək səviyyədə hazırlamışdı, gerek qruplaşmaya komandanlıq edəndə belə bəyanatlar verəydi. Bu birincisi. İkincisi, qoşunlar sərhədə ancaq ali baş komandanın əmri ilə irəliləyə bilər, birləşmə komandirinin deyil. Lakin biz həttə sərhədə gedib çıxa bilsək,

raynanın vəziyyəti pisləşib. Ruslar Krimda strateji qoşun qruplaşması yerləşdiriblər. Bundan əlavə, onlar öz qoşunlarını Belarusa yeridiblər, silah anbarları təşkil ediblər və Ukraynaya şimaldan strateji zərbə endirməyə hazırdırlar. Hansı ki, Ukraynanın şimal sərhədlərindən Kiyevə qədər məsafə ən qısadır.

"Onlar Şərqdə də "İsgəndər" operativ-taktiki raketlərinin briqadasını cəmləşdiriblər. Divizionlardan biri bilavasitə Kiyevi hədəf alacaq. 360 raketdən ibarət yaylım atəşi mümkündür, hansı ki, bu raketlər ancaq Kiyevə yönələcək. Ona görə də deyirəm ki, kiçik sovet ordusu heç vaxt böyük orduya qalib gələ bilməz. Əgər sizin yeni silah sistemləriniz azlıq edirsə, onu daha çox canlı qüvvə və daha çox sayda köhnə silahlarla əvəz etmək məcburiyyətindəsiniz" - ukraynalı general belə deyib.

Romanenko qeyd edib ki, 2014-cü illə müqayisədə Uk-

Tramp Ağ Evdə iftar verdi

ABŞ prezidenti Donald Tramp Ramazan ayı münasibətilə Ağ Evdə iftar süfrəsi təşkil edib.

Virtualaz.org xarici KİV-ə istinadən bildirir ki, iftara müsəlman dövlətlərin ABŞ-dakı diplomatik nümayəndəliklərinin üzvləri dəvət olunub.

"Bütün dünyadakı müsəlmanların Ramazan ayını qeyd etdiyi bu xüsusi vaxtda iftar yeməyinə Ağ Evdə ev sahibliyi etmək mənim üçün şərəfdir", - Tramp bildirib.

Qeyd edək ki, Ağ Evdə iftar ənənəsi təxminən 20 ildir mövcuddur. Bu ənənəni yalnız 2017-ci ildə iftar mərasimi təşkil etməyən Donald Tramp pozmuşdu.

Mayk Pompeo Rusiyada səfərdədir

ABŞ-ın dövlət katibi Mayk Pompeo Rusiya rəhbərliyi ilə görüşmək üçün Soçiyə gəlib. Məlumatı RIA "Novosti" yayıb. Görüşdən əvvəl dövlət katibi bildirib ki, qarşı tərəflə çoxsaylı məsələləri müzakirə edəcəklər. O, müzakirələr zamanı fikir ayrılığı ola biləcəyini də istisna etməyib: "Rusiyada keçirəcəyim görüş zamanı bir sıra vacib məsələləri müzakirə edəcəyik. Bəzilərini biz razılaşdıraraq, bir hissəsini isə razılaşdırmaya bilirik. Ancaq milli maraqlar olan yerdə bizim vəzifəmiz gələcək inkişaf üçün yollar axtarmaqdır".

Qeyd edək ki, mayın 14-də Rusiya prezidenti Vladimir Putin və xarici işlər naziri Sergey Lavrov Soçidə Mayk Pompeo ilə görüşəcəklər.

Mayın 29-da Avroliqa finalında qarşılaşacaq "Çelsi" - "Arsenal" oyununa biletlerin hamısı demək olar ki, satılıb. Bu barədə "Yeni Müsavat"a Bakı Olimpiya Stadionunun (BOS) mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri Firuz Qarayev bildirdi. Onun sözlərinə görə, UEFA mart ayında onlayn vasitəsilə biletləri satışa çıxarmışdı: "Bu gün onların hamısı alınıb və onlayn bileti 100-dən artıq ölkədən alan azarkeşlər var."

May ayında isə yerli azarkeşlər üçün "Gənclik mall" və "28 Mall" ticarət mərkəzlərində bilet satışı təşkil olunub. Bizdə olan məlumata görə, 10 min bilet satılıb. Belə deyərək bilirik ki, final görüşünə biletlərin hamısı qurtarıb".

BOS sözcüsü qeyd etdi ki, stadionda hazırlıq prosesi gedir: "Bilirsiniz ki, stadionun açılışı 2015-ci ildə olub. Bu gün infrastrukturda xüsusi dəyişikliyə ehtiyac yoxdur, hər şey yenidir. Sadəcə, ehtiyat oyunçular skamyası bir qədər yuxarıda idi, həmin yerdəki azarkeşlərin görmə bucağı məhdudlaşdı, biz skamyanı aşağı salmışıq, hər şey qaydasındadır. Bu günlərdə UEFA-nın inspektoru da stadionu baxışa gəlmişdi, yüksək qiymət verdi".

F.Qarayev jurnalistlərin akkreditasiyası məsələsinin BOS yox, UEFA tərəfindən təşkil edildiyini və mayın 13-də prosesin yekunlaşdığını xəbər verdi.

Əməkdar artist, "Parni iz Bakı" komandasının əfsanəvi simalarından olan Bəhram Bağırzadə "Yeni Müsavat"a dedi ki, final oyununda "media face" sektoruna dəvət alıb. Bağırzadə yarızarafat ironiya ilə söylədi ki, Allah ona 30 il səbr verib, bu günü görməyi nəsihət elədi: "Axır ki,

Bəhram Bağırzadə azarkeşlərə çağırış etdi: "Bayraqla gəlin.."

Bakı Olimpiya Stadionundan açıqlama: "100-dən çox ölkənin azarkeşi bilet alıb"; Avropanın ən ağır kuboku Bakıya gətirilir - 15 kilo, 8,5 milyon avro....

məni də tanınmış insan sayıb dəvət ediblər. Mən bu oyunda Azərbaycana azarkeşlik edəcəyəm, bayrağımızı götürüb qaldıracağam. Qəzetiniz vasitəsilə azarkeşlərə də çağırış edərim ki, stadionu bayrağımızla gəlsinlər, möhtəşəm stadionda bayraqlarımız dalğalansın. Qoy dünya bizi görsün, bayraqlarımız kadrarda bütün dünyaya nümayiş etdirilsin. Bu kadrlar yay ərzində göstəriləcək və turistlər Azərbaycanı görmək arzusu ilə yayaşacaqlar, daha çox turist cəlb etmək üçün bir fürsətdir. Bu da bir təbliğat növüdür".

B.Bağırzadə erməni futbolçunun Bakıya gəlməsi ilə bağlı belə şərh verdi: "Arzu edirəm ki, ingilis klubunda Azərbaycanlı futbolçu olsun. Bizimkilər də Avropanın nəhəng klublarına getsinlər. Mən sosial şəbəkədə də müraciət eləmişəm ki, azərbay-

canlı azarkeşlər ingilislərə qarşı özlərini necə aparsınlar".

Çılğın ingilis fanatlarına gəlincə, onu da deyək ki, Daxili İşlər Nazirliyi oyundan əvvəl və sonrakı günlərdə şəhərdə ictimai asayişin təmin edilməsi və həm azarkeşlərin, həm də Bakının bütün qonaaqlarının təhlükəsizliyini təmin etmək üçün xüsusi rejimə keçəcək.

"Heç bir narahatlıq yoxdur. Bakı dəfələrlə dünya və Avropa miqyasında böyük tədbirlər keçirib və Azərbaycan polisi həmişə öz üzərinə düşən vəzifəni yüksək səviyyədə yerinə yetirib. Bütün vətəndaşlar, o cümlədən xarici dövlətlərin vətəndaşları Azərbaycan qanunlarına hörmət etməlidirlər və bizim polisimiz həmişə qanunçuluğun keşiyindədir", - deyərək DİN mətbuat xidmətinin rəhbəri Ehsan Za-

hidov virtualaz.org-a bildirib.

Bu arada UEFA Avropa Liqasının Bakıda keçiriləcək final oyunu ilə bağlı bəzi maraqlı incəlikləri açıqlayıb: "Stadion 70 minədək tamaşaçı tutumuna malikdir. Heç bir şübhə yoxdur ki, 1999-cu ildə Moskvada keçirilən finalın rekordu qırılacaq. Həmin vaxt "Parma" və "Latsio" arasındakı görüşü 62 min azarkeş izləyib. Bu, VAR sisteminin tətbiq olunacağı Avropa Liqasının ilk matçı olacaq. Bundan başqa, əgər əlavə vaxt olarsa, komandalar 4-cü oyunçu dəyişdirmək hüququ qazanacaq.

Matçı italyalı Canluka Rokkinin rəhbərlik etdiyi italyalı hakimlər briqadası idarə edəcək.

15 kiloqram ağırlığı olan bu kubok Avropada çəkisinə görə ən ağır klub mükafatıdır. Qalib komandanın futbolçu və

məşqçi heyəti üçün ümumən 40 medal nəzərdə tutulub.

Bundan başqa, Avropa Liqasının qalibi 2019/20 mövsümündən Çempionlar Liqasının qrupunda oynamaq hüququ qazanacaq.

Maddi olaraq isə finalçı komandaların hər birinə 4,5 milyon avro, qalibə əlavə 4 milyon avro ayrılacaq.

"Arsenal" və "Çelsi" klublarının azarkeşlərinin Londondan Bakıya səfərini təşkil edəcək "Thomas Cook Sport" şirkəti isə vahid qiyməti açıqlayıb.

Final biletini təqdim edəcək hər bir şəxs 979 funt sterlinq (təqribən 2150 manat) ödəməklə gediş-dönüş paketi əldə edəcək. Birgünlük səfər paketinə təyyarə bileti və Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportundan Bakı Olimpiya Stadionuna avtobusla gediş-gəliş daxildir. Londondan uçuş oyun günü saat 8:30-a (Bakı vaxtı ilə saat 11:30) nəzərdə tutulub. Geri dönüş isə matçdan sonra - mayın 30-u səhər saatlarında olacaq. Bildirilir ki, uçuş saatlarının dəyişdirilməsi mümkündür.

□ **Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"**

Kəramət Böyükçöldən yenə qalmaqal yaradacaq sözlər

"Mən hansı saytda işləyirəm, ora bomba kimi düşürəm"

"Uzun müddət idi mətbuatda, saytlarda işləmirdim. Təxminən bir il olardı. Bezmişdim, ardıcıl müsahibə, köşə məcburiyyəti məni çox yormuşdu. Yormuşdu yox ey, iyrendirmişdi. Müsahibə adı gələndə öyüyürdüm".

Bu sözləri "Yeni Müsavat"a yazıçı-jurnalist Kəramət Böyükçöl uzun müddət işsiz qalması, şəxsi sıxıntıları ilə bağlı danışarkən bildirdi.

Onun sözlərinə görə, mediadan kənarlaşsa, dost-tanışın köməyi ilə dolana biləcəyi-

ni güman edib: "Gördüm, o da mümkün deyil, adam sırtıqlaşır, həyasızlaşır. Elə başımı ovcuma alıb düşünürdüm ki, mən neyləyim, hara gedim, bu pulsuzluğun axırı necə olacaq, birdən Oxu.az saytımdan mənə iş təklifi gəldi. Bu təklif Azərbaycan reallığında çox yaxşı oldu, hətta xoş oldu".

K.Böyükçöl bildirdi ki, Azərbaycanda təfəkkürün kapitala çevrilməsi prosesini müşahidə edir: "O mənada ki, al sənə bu qədər pul verirəm,

get harada nə edirsən et, amma bizə yaxşı yazı göndər. Çox istərdim ki, Azərbaycanda bu cür nəşirlər sonra da olsun. Pul versinlər, gedim yazım. Yazıçı belə yaranır da!

Təbii, mənə danışıq adam kimlə danışdığını bilir. Maraqlı olmasam, niyə belə bir təklif olsun ki? Mən hansı saytda işləyirəm, ora bomba kimi düşürəm. Hətta vaxtilə işlədiyim saytlardan gedəndən sonra da yerim orada boşluq kimi görünür.

Gedib itdən də müsahibə alsam, cəmiyyətdə müzakirə mövzusu yarada biləcək ada-

mam. İstənilən baş redaktorun arzuladığı jurnalistəm. Sadəcə, başqa-başqa söhbətlər var deyərək bir müddət işsiz qaldım. Qəribəsi də o idi ki, mənə iş verməyən saytlar feysbuk statusumdan xəbər düzəldir. Uşaq deyiləm ki... Nə bilim, işləyəcəm də Oxu.az-da. Təklifləri çox gözəl oldu, sərf elədi. Söz verdilər ki, belimə minib məni çapmayacaqlar, minnət qoymayacaqlar".

□ **Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"**

III Avropa Oyunlarının keçiriləcəyi şəhər iyunda məlum olacaq

2023-cü il III Avropa Oyunlarının məkanı Avropa Olimpiya Komitələrinin (EOC) Belarusun paytaxtı Minskdəki Növbədənəkar Baş Assambleyasında müəyyənləşəcək.

Bu barədə TASS-a müsahibəsində Avropa Olimpiya Komitələrinin (EOC) prezidenti Yanez Kotsiyənçiq bildirdi. Sloveniyalı funksioner deyib ki, iclas "Minsk 2019" II Avropa Oyunları ərəfəsində gerçəkləşəcək. Kotsiyənçiq bir neçə şəhərin oyunlara ev sahibliyi etmək istəyini ifadə etdiklərini bildirdi: "Namizədlərdən ərəzə qəbulu üçün açıq prosedur mövcuddur. Bir neçə şəhər oyunların təşkilatçısı olmaq istədiyini açıqlayıb. "Minsk 2019" ərəfəsində EOC-un Növbədənəkar Baş Assambleyası keçiriləcək və biz növbəti oyunların ev sahibini seçəcəyik. ərəzə qəbulu proseduru açıq olduğundan, namizədləri hələlik açıqlamaq istəməzdim. Amma xüsusi maraq göstərən iki şəhər var. Səsvərmə qapalı olacaq. Bu səbəbdən, 50 Milli Olimpiya Komitəsi qarşısında namizədləri açıqlamaq və kiməsə üstünlük vermək düzgün olmazdı".

Hazırda III Avropa Oyunlarını keçirməyə Rusiyanın Kazan və Polşanın Katovitse şəhərlərinin iddialı olduqları bildirilir.

Qeyd edək ki, "Minsk 2019" II Avropa Oyunları 21 - 30 iyunda keçiriləcək. İlk Avropa Oyunları isə 2015-ci il 12 - 26 iyunda Bakıda təşkil olunub.

Mayın 29-da Azərbaycanca keçiriləcək UEFA Avropa Liqasının final matçı öncəsi Britaniya Xarici İşlər Nazirliyinin ölkə vətəndaşlarına verdiyi səyahət tövsiyəsi hələ də müzakirə olunmaqdadır. Bu tövsiyədə Bakıda ictimai yerlərdə terror təhlükəsinin, yaxud bura gələn azarkeşlərin soyğunçuluğa məruz qalması ehtimalının olmasına dair fikirlərlə yanaşı, paytaxtımıza gediş-gəlişin və yerləşmə qiymətlərinin baha olması barədə fikrin də yer alması diqqəti cəlb edir.

Bu fikrin bir hissəsi - yerləşmə qiymətlərinin baha olması reallığa yaxındır. Belə ki, Azərbaycanca, xüsusilə də Bakı şəhərində turizm obyektləri baha qiymətləri ilə həmişə cib yandırır. Ölkədə orta və aşağı qiymətli turizmin inkişafı istiqamətində atılan addımlar hələ real nəticə verməyib. Bu baxımdan, Bakıya gəlmək istəyən ingilis azarkeşlərin yerləşmə xərclərinin yüksək olacağını gözləmək olar.

Bakıya gediş-gəliş qiymətlərinə gəlincə, bu, Azərbaycanca asılı olmayan bir məsələdir. Belə ki, Londondan Bakıya uçuş edən ona yaxın şirkətin yalnız biri Azərbaycanca məxsusdur. AZAL aviaşirkətinin London-Bakı-London reysi üzrə təklif etdiyi qiymətlər isə orta qiymət hesab oluna bilər.

Belə ki, mayın 29-30-u üçün internet üzərindən London-Bakı-London reysi üzrə təyyarə biletlərinin axtarışını verdikdə, məlum oldu ki, ən baha qiyməti elə Böyük Britaniyaya məxsus "British Airways" şirkəti təyin

Bakıya ən bahalı bileti "British Airways" şirkəti satır

AZAL isə Avroliqa finalı ərəfəsi uçuş biletlərində hər hansı qiymət artımı etməyib

edib - 7 203 manat. İkinci yerdə gələn İsveçrənin "Swiss International Air Lines" şirkəti 29-30 mayda London-Bakı-London reysi üçün 7040 manat qiymət müəyyənləşdirib. Üçüncü olan "Lufthansa" eyni reysə az qala ikiqat aşağı - 3314 manat, Türk Hava Yolları isə 3266 manat

təxminən Türk Hava Yollarının təklif etdiyi məbləğlə eynidir. Aviaşirkətdən "Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, matç ərəfəsində biletlərdə hər hansı qiymət artımına gedilməyib, əksinə, müəyyən endirimlər də edilib. Yeni AZAL-ın qiymətləri Böyük Britaniya vətəndaşları üçün yenilik deyil - uzun illərdir onların gəlib-gətdiyi qiymətlərdir.

Onu da bildirək ki, bu günlərdə İngiltərənin "Arsenal" və "Çelsi" klublarının azarkeşlərinin Londondan Bakıya səfərini təşkil edəcək "Thomas Cook Sport" şirkəti vahid qiyməti açıqlayıb. Şirkətin rəsmi saytında yer alan məlumata görə, final biletini təqdim edəcək hər bir şəxs 979 funt sterlinq (təqribən 2150 manat) ödəməklə gediş-dönüş paketi əldə edəcək (Report).

Birgünlük səfər paketinə təyyarə bileti və Heydər Əliyev

Beynəlxalq Aeroportundan Bakı Olimpiya Stadionuna avtobusla gediş-gəliş daxildir. Londondan uçuş oyun günü saat 8:30-a (Bakı vaxtı ilə saat 11:30) nəzərdə tutulub. Geri dönüş isə matçdan sonra - mayın 30-u səhər saatlarında olacaq.

Bildirilir ki, uçuş saatlarının dəyişdirilməsi mümkündür.

"Thomas Cook Sport" şirkəti İngiltərənin "Liverpool" və "Totenhem" klublarının azarkeşlərinə Çempionlar Liqasının iyunun 1-də Madriddəki "Metropolitano" stadionunda baş tutacaq final matçı üçün oxşar paketi 559 funt sterlinqə təklif edir. Lakin nəzər almaq lazımdır ki, Londondan Bakıya hava məsafəsi 3967.84 km olduğu halda, Londondan Madriddə 1263,01 km-dir. Yəni məsafə olaraq götürülərsə, şirkətin İspaniya paytaxtına gediş-gəliş paketinin qiyməti Bakı ilə müqayisədə ba-

hadır.

Bu arada Dövlət Turizm Agentliyinin verdiyi məlumata görə, AZAL tərəfindən 29 və 30 may tarixlərində həyata keçiriləcək birbaşa London-Bakı-London uçuşlarından başqa, xarici azarkeşlərin oyunu izləməsi üçün 40-dan çox çarter reysi təşkil olunacaq. Bundan başqa, AZAL-la klublar arasında əldə olunan razılığa əsasən əlavə çarter reyslərinin də təşkil olunması istiqamətində danışıqlar aparılır.

Britaniya XİN-in Bakı ilə bağlı qiymət bahalıqından şikayətçi olması həm də o baxımdan anlaşılır ki, bu ölkənin özü hər sahədə qiymətlərin yüksəkliyi ilə tanınır. Britaniyada təhsil, səhiyyədən tutmuş, turizmə qədər bütün növ xidmətlər digər Avropa ölkələri ilə müqayisədə xeyli yüksəkdir.

Digər tərəfdən, beynəlxalq miqyaslı yarışlara dəfələrlə ev sahibliyi etmiş London yaxşı bilir ki, hər bir ölkənin belə tədbirləri öz ərazisində keçirməyə çalışmasının arxasında daha çox gəlir əldə etmək istəyi dayanır. Bakının da bütün dünyada maraqla izlənəcək matçın keçirilməsindən gəlir əldə etmək istəməsi təbii. Hər halda, Böyük Britaniya XİN bütün ingilis azarkeşlərinin Bakıya pulsuz daşınması, pulsuz yerləşdirilməsini gözləməyirdi...

□ TURQU, "Yeni Müsavat"

Neft kəskin bahalaşsa, manata nə olar?

Ekspert: "Bu gün manatın ucuzlaşmasına nail olmaq lazımdır, nəinki möhkəmlənməsinə"

ABŞ-İran münasibətlərindəki gərginlik getdikcə artmaqdadır. Artıq Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri (BƏƏ) neft daşıyan gəmilərin partlamasına səbəb kimi İranın diversiyasını göstərmişdir. ABŞ mütəxəssislərinin ilk qənaəti belədir. Bildirilir ki, BƏƏ hakimiyyətinin istəyi ilə hadisə baş verən Fuceyrəyə amerikalı müstəntiqlər cəlb edilə bilər. Mütəxəssislər hadisənin partlayıcı vasitə ilə törətdiyini vurğulayıblar (Report).

Məlumata görə, gəmilərin 4-nə də eyni dərəcədə ziyan dəyib.

BƏƏ hakimiyyəti hadisəni diversiya adlandırır.

Dünən isə Səudiyyə Ərəbistanında pilotsuz uçan aparatlar (PUA) vasitəsilə neft kəmərlərinə hücum olub. Türkiyə mətbuatının yazdığına görə, bu barədə Səudiyyə Ərəbistanının enerji və sənaye naziri Xalid bin-Əl-Falih məlumat verib. Onun sözlərinə görə, hücumdan sonra əsas kəmərlər vasitəsilə neftin nəqli dayandırılıb. Hücumu Yəmənə İranın dəstək verdiyi hüsi qiyamçıların təşkil etdiyi ehtimal olunur.

Göründüyü kimi, dünya neft bazarının əsas tədarükçülərinin yerləşdiyi regionda gərginlik yüksələn xətlə inkişaf edir. İrana qarşı sanksiyaları getdikcə daha da kəskinləşdi-

rən ABŞ-ın regiona hərbi qüvvə toplusu hadisələrin hərbi toqquşmaya qədər gərginləşməsi ehtimalını daha da yüksəltdir. Bu şəraitdə dünya neft bazarında qiymətlərin hərəkəti hamını narahat etməkdədir. Bir çox analitik mərkəzlər hərbi toqquşmaların başlanması şəraitində neftin qiymətinin 100 dollar həddinə qədər yüksələcəyini proqnozlaşdırırlar. Bu proqnozlar nə qədər realdır? Neftin qiymətinin 100 dollara qədər yüksəlməsi iqtisadiyyatı

neft üzərində qurulan Azərbaycan üçün nə deməkdir? Hökumət yüksək qiymətlər şəraitində manatın möhkəmlənməsinin qarşısını ala bilirmi?

İqtisadçı-ekspert Samir Əliyev hesab edir ki, neftin qiymətində kəskin bahalaşma ehtimalı yüksək deyil: "Bu məsələdə qiymət azalması daha realdır, nəinki bahalaşma. Ola bilər ki, dünyada baş verən siyasi proseslər, xüsusilə ABŞ-ın İrana qarşı sanksiyaları qısa müddət ərzində qiymətləri bir qədər

yüksəlsin. Amma bu, qısamüddətli olacaq. Əgər qiymətlər artsa belə, Azərbaycanda manatın kəskin möhkəmlənməsi real deyil. Xatırladıq ki, bundan öncə də neft baha olanda Mərkəzi Bank manatın möhkəmlənməsinə imkan verməyib. Məsələn, 2008-ci ildə global maliyyə böhranı ərəfəsində neftin qiyməti az qalır 150 dollar olsun, amma manatın məzənnəsi sabit olaraq qaldı. Yaxud 2014-cü ildə böyük enişdən əvvəl neftin qiyməti

115 dollara qədər yüksəlmişdi, amma manat yenə sabit idi. Demək istədiyim odur ki, bu qədər yüksək qiymətlər fonunda Mərkəzi Bank manatın bahalaşmasına imkan verməyib, bundan sonra da verməyəcək".

Ekspertin fikrincə, əslində manatın möhkəmlənməsi heç də Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün əlverişli deyil: "Nəzərə alsaq ki, hökumət qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün addımlar atır, manatın möhkəmlənməsi bu prosesə neqativ təsir göstərə bilər. Yeni ucuz idxal artar, yerli istehsal məhsullarının qiyməti yüksələr, nəticədə qeyri-bərabər rəqabət mühiti formalaşar ki, bu da son nəticədə yerli istehsalın sıradan çıxmasına səbəb olar. Bu səbəbdən də hökumətin manatın möhkəmlənməsinə imkan verəcəyini gözləmirəm. Əksinə, düşünürəm ki, bu gün manatın ucuzlaşmasına nail olmaq lazımdır, nəinki möhkəmlənməsinə".

İqtisadçı-ekspert Pərviz Heydərovun sözlərinə görə, hazırda dünya neft bazarına iki yöndən təsir göstərən proseslər gedir: "Hər iki proses birbaşa ABŞ-dan qaynaqlanır. Bunlardan birincisi ABŞ-la Çin arasındakı ticarət müharibəsi, digəri isə ABŞ-ın İrana qarşı sanksiyaları və getdikcə gərginləşən münasibətləridir. Birinci məsələ dünya neft bazarında qiymətlərin düşməsinə şərtləndirirsə, ikinci artım yönündə təsirə malikdir. Belə ki, ABŞ-ın Çinlə ticarət savaşı Çinin iqtisadi inkişafını zəiflədə bilər.

Yeni reallıq budur ki, bu iki nəhəng iqtisadiyyat arasındakı gərginlikdən Çin daha çox zərər görür. Çində iqtisadi artımın zəifləməsi avtomatik olaraq dünya neft bazarında tələbatın azalmasına gətirib çıxarır. Çünki Çin dünyada neftin ikinci ən böyük istehlakçısıdır. İqtisadi artımın azalması bu istehlak həcminin azalmasına səbəb olacaq ki, bu da qiymətlərin enməsinə gətirib çıxaracaq. ABŞ-ın İrana münasibətlərindəki gərginlik ilk növbədə dünya bazarına daha az həcmdə neftin çıxarılmasına səbəb olub. Düzdür, sanksiyalar üzündən bazardan çıxan neftin yerini doldurmağa Səudiyyə Ərəbistanının müəyyən imkanları var. Lakin bu məsələnin psixoloji tərəfləri də var. Bir oyunçunun bazardan çıxması qiymətlərə psixoloji təsir yaradır".

P.Heydərov yaxın müddətli dövrdə dünya bazarında neftin qiymətinin yüksələcəyini gözləyir: "Ola bilər ki, qiymətlər hətta 80 dollarlıq həddi də keçsin. Amma 100 dollara qədər yüksəlmə gözlənilən deyil. Bu proseslərin Azərbaycana təsirlərinə gəlincə, neftin qiymətinin artması bizim iqtisadiyyatımız üçün müsbət amil hesab olunur: neftin bahalaşması əlavə gəlir deməkdir. Manatın möhkəmlənməsi isə Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatlarının artması deməkdir. Yəni neftin qiyməti nə qədər yüksəlsə, Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları da bir o qədər artacaq. Amma manatın kəskin möhkəmlənməsi mümkün deyil, hökumətin əlində kifayət qədər niçəqlər var ki, buna imkan verməsin".

□ DÜNYA, "Yeni Müsavat"

"Uzun illər Azərbaycanda fəaliyyət göstərən və son illərdə ölkədən getməli olan beynəlxalq təşkilatların, fondların geri qayıtması, burada fəaliyyət göstərməsi vacibdir. Çünki onların burada fəaliyyət göstərməsi Azərbaycana lazımdır". Bu barədə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında hüquq müdafiəçisi, Dilərə Əliyeva adına Qadın Hüquqlarını Müdafiə Cəmiyyətinin sədri Novella Cəfəroğlu bildirib. O düşünür ki, Milli Demokratiya İnstitutu, Respublikaçılar İnstitutu kimi ABŞ təşkilatlarının, Almaniya fondlarının və digər Avropa təşkilatlarının Azərbaycanda fəaliyyət göstərməsi ölkəmizin xeyrinə olar.

Həmin təşkilatların geri qayıtmasına şərait yaradılmalıdır: "Milli Demokratiya İnstitutunun guya burada inqilab hazırladığı iddia edilirdi. Şəxsən mən 20 ilə yaxın həmin təşkilatla işləmişəm, əməkdaşlıq etmişəm, bir dəfə olsun onlar mənə "inqilab" sözünü belə deməyiblər. O cümlədən Respublikaçılar İnstitutu, Almaniya fondları bizim ölkəmizdə hər hansı inqilab hazırlığında olmayıblar. İnanın ki, əgər onların hər hansı birinin belə bir planın içində olduğunu cüzi də olsa hiss etsəydim onların Azərbaycanda fəaliyyətinə qarşı ilk çıxanlardan olardım. Həmin təşkilatların geri qayıtması ona görə lazımdır ki, onların burada mövcudluğu, burada işləməyi Azərbaycan əlavə bir beynəlxalq dayağ idi. Heydər Əliyev həmin təşkilat-

Hüquq müdafiəçiləri ABŞ və Avropa fondlarının Azərbaycana qayıtmasını istəyir

Novella Cəfəroğlu: "20 ilə yaxın həmin təşkilatlarla işləmişəm, əməkdaşlıq etmişəm, bir dəfə də olsun onlar mənə "inqilab" sözünü deməyiblər"

Əvəz Həsənov: "Azərbaycan ekspertlərinin 2014-cü ildən beynəlxalq efirdə institut kimi iştirakı məhdudlaşdırılıb"

larla, əsasən də ABŞ təşkilatları olan Milli Demokratiya İnstitutu, Respublikaçılar İnstitutu ilə çox sıx işləyirdi. Onların ABŞ-da çox nüfuzlu, sözü eşidilən təşkilatlar olduğunu bildirdi və onların imkanlarından Azərbaycanın sözünün çatdırılması, üzləşdiyi problemlərin çətdirilməsi işində istifadə edirdi. Həmin təşkilatların əli ilə Amerika hökumətinə çox sözlərimizi, problemlərimizi çatdırırdı və ölkəmizə

dəstək alınırdı. Eyni sözləri Almaniya fondları barədə deyə bilərəm. Diplomatiyada bu çox mühüm amildir. Ona görə də indiki həssas beynəlxalq vəziyyətdə ABŞ institutlarının, Avropa fondlarının geri qayıdıb burada işləməyi ölkəmiz üçün çox vacibdir. Onlarla daha sıx hökumət strukturları işləməlidirlər, sonra QHT-lər".

Hüquq müdafiəçisi, Humanitar Tədqiqatlar İctimai Birliyinin sədri Əvəz Həsənov da

hesab edir ki, Azərbaycanda fəaliyyəti dayandırılmış bir sıra beynəlxalq təşkilatların, fondların geri qayıtması ölkəmiz üçün lazımdır. Həmin beynəlxalq təşkilatların Azərbaycanda fəaliyyət göstərməsinin zərəri var: "Məsələn, mayın 13-də Tiflisdə VI Cənubi Qafqaz Təhlükəsizlik Forumu öz işinə başlayıb. Forum çərçivəsində Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə həsr olunmuş sessiyada narazılıq yaşanıb. "Eurasianet.org" resursunun Qafqaz üzrə redaktoru Coşun Kuçera moderator kimi, Beynəlxalq Böhran Qrupunun Gürcüstan ofisinin analitiki Olesya Vartanyan və "International Alert" təşkilatının Qafqaz üzrə regional meneceri Sofia Puqsley isə ekspertlər kimi çıxış ediblər. Tədbirdə iştirak edən Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondunun Prezidentinin köməkçisi, beynəlxalq məsələlər üzrə analitik Anastasiya Lavrina Qarabağ

münaqişəsi ilə bağlı panel müzakirələrdə Azərbaycanı təmsil edən nümayəndənin dəvət olunmamasına öz etirazını bildirib.

Mən hesab edirəm ki, bu kimi halların baş verməsinin bir səbəbi də ondan ibarətdir ki, bizim hökumət bütün beynəlxalq donorların Bakıdan çıxıb getməsinə imkan verib. Həmin beynəlxalq təşkilatlar vaxtilə Azərbaycan təşkilatları ilə birgə tədbir keçirirdilər. Cənubi Qafqaz formatında nə baş verirdisə mütləq Azərbaycandan olan spiker olurdu. İndi Azərbaycan beynəlxalq təşkilatların siyahısında yoxdur. Adi, 2 gün müğənni efirə çıxmasın hamı onu unudar.

Azərbaycan ekspertlərinin 2014-cü ildən beynəlxalq efirdə institut kimi iştirakı məhdudlaşdırılıb. Yeni tədbirlərin təşkilatçı kimi hüquqşünas məhrumdurlar. Yalnız qonaq qismində çağırılırlar.

Belə tədbirlərə dəvət olunmayanlar, sadəcə, dinləyici kimi

dəvət olunur. Beynəlxalq təşkilatların Azərbaycandan getməsinin bu kimi fəsadlarına tez-tez rast gəlirik".

Xatırladaq ki, Almaniyanın Azərbaycandakı səfiri Mixael Kindsqrab üç həftə öncə mətbuat konfransında Almaniyanın rəsmi Bakı ilə Azərbaycanda Almaniya siyasi fondlarının fəaliyyətinin bərpa olunmasını müzakirə etdiyini və müsbət nəticələrə ümid bəslədiyini açıqlamışdı.

"Fridrix Ebert, Fridrix Numan və Henrix Böll fondlarının qaytarılması müzakirə olunurmu?" sualına cavabında səfir deyib ki, bu məsələ müzakirə olunur: "Əlbəttə, biz istərdik ki, Almaniya siyasi fondlarının fəaliyyəti bərpa olunsun. Bununla bağlı danışıqlar aparırıq. Çox istəyirik və ümid edirik ki, müsbət nəticə əldə olunacaq".

Səfirin Almaniyanın rəsmi Bakı ilə Azərbaycanda Almaniya siyasi fondlarının fəaliyyətinin bərpa olunmasını müzakirə etdiyi barədə açıqlaması sözügedən məsələdə yaxın zamanlarda real addımların olacağı ehtimalını yaradıb.

Lakin ekspertlər hesab edir ki, Almaniya fondlarının geri qayıtması baş versə belə, bunun ABŞ fondlarının da geri qayıtmasına dərhal təsir göstərəcəyini birmənalı söyləmək olmaz. Hazırda ABŞ-ın Azərbaycanda yalnız bir fondu-USAİD fəaliyyət göstərir.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

İqtisadçı ekspert uşaq pulu ilə bağlı təklif verdi

Üçüncü uşağa görə 100 manat, dördüncü uşağa görə 130, beşinci uşağa görə 150 manat...

Azərbaycanda sosial müdafiə mexanizmlərindən biri kimi uşaq pulunun verilməsi uzun müddətdir müzakirə olunur. Zaman-zaman hökumətdən bu məsələnin müzakirə edildiyinə dair informasiyalar gəlsə də, sonradan təkzib olundu. Lakin cəmiyyətdə buna dair gözləntilər artmaqdadır. Xüsusən aztəminatlı və çoxuşaqlı ailələr uşaqlarının müəyyən xərclərini, gündəlik tələbatlarını, tibbi xidmət və təhsillə bağlı ehtiyaclarını qarşılamaqda çətinlik çəkirlər.

Bəs ekspertlər necə hesab edir, uşaq pulunun hansı kateqoriya üzrə, nə qədər verilməsi arzuolunandır? Bunu zərurətə çevirən amillər hansılardır? Niyə ünvanlı sosial yardım uşaq pulunu əvəzləyə bilmədi?

"Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu sualları cavablandıran iqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov bildirdi ki, Azərbaycanda sosial müdafiə mexanizmlərinin şaxələndirilməsinə ehtiyac var: "Onlardan biri də uşaq pulu sisteminin tətbiqi ilə bağlıdır. Hazırki statistik məlumatlara görə, ölkə üzrə təxminən 190 min nəfər uşaq hansısa formada müavinət alır. Burada məbləğ 50 manatdan 13 manat 70 qəpiyə qədər dəyişə bilər. Çünki çoxuşaqlı ailələrə və ya valideynini itirmiş uşağa görə verilən müavinətlərin həcmi kifayət qədər aşağıdır. Burada adambaşına düşən müavinətin həcmi 13 manata qədər dəyişsə, yeni

artımdan sonra 5 və daha artıq uşağı olan ailələr üçün hər uşağa görə 50 manat müavinətin verilməsi nəzərdə tutulub. Ümumilikdə isə dövlət 2017-ci ildə bu məqsədlə cəmi 70 milyon manat pul xərcləyib. Yeni təklif olunan, ictimaiyyətdə müzakirə olunan mexanizm isə daha genişmiqyaslı, universal hesab olunur. Əvvəlki qaydalara görə, bu müavinət, sadəcə, valideynini itirən uşaqlara, 5 və daha artıq olan uşaqlara, 18 yaşına çatmamış, fiziki məhdudiyəti olan uşaqlara verilir. Hökumət 2006-cı ildən etibarən ünvanlı sosial yardım mexanizminin tətbiqinə başladı. Bu gün gətirilən əsas arqumentlərdən biri ondan ibarətdir ki, ailələrdə gəlir bölgüsünə, gəlirin həcminə uyğun olaraq dövlətin ünvanlı sosial yardım proqramı var. Bu, uşaqları da əhatə edir. Çünki ünvanlı sosial yardımın hesablanması zamanı ailənin

hər bir fərdi, o cümlədən uşaqlar da nəzərə alınır. Ehtiyac meyarına düşən məbləğ dövlət büdcəsi tərəfindən sosial yardım proqramı çərçivəsində kompensasiya olunur. Mən isə hesab edirəm ki, bu mexanizmlərin təkmilləşdirilməsinə ehtiyac var".

Ekspertin sözlərinə görə, Azərbaycanda sosial müdafiə və demografıya siyasətinin uzlaşdırılmasına ehtiyac var: "Buna görə də hansısa formada çoxuşaqlı ailələrin və nəsil artımının təşviq edilməsi mexanizmlərinin ortaya qoyulması məqsəduyğun olar. Məsələn, biruşaqlı ailələrdə hökumət uşağa görə 50 manat ödəniş edirsə, ikinci uşağa görə ödənilən məbləğ bundan artıq olmalıdır, məsələn, 80 manat ödəniş edilə bilər. Üçüncü uşağa görə 100 manat, dördüncü uşağa görə 130, beşinci uşağa görə 150 manat. Avropada bu difrensial yanaşma tətbiq edilir. Bu bir təklifdir və müzakirəyə açıqdır. Hər hansı mexanizm hazırlanırsa onun büdcəsi də hesablanmalıdır. Düşünürəm ki, hökumət hazırda bu istiqamətdə iş aparır. Hökumət əsasən 3 yaşa qədər uşaqların müdafiəsi ilə bağlı müəyyən fə-

aliyyət həyata keçirməyi nəzərdə tutur".

R.Həsənov hesab edir ki, uşaq pulu məsələsi Azərbaycan ailəsi üçün kifayət qədər əhəmiyyətli məqamlardan biridir: "Vətəndaşların bu mövzuya reaksiyası da göstərdi ki, insanların gözləntiləri var. Çünki Azərbaycanda əhəlinin bir qismi faktiki olaraq ailə gəlirlərini müasir tələblərə uyğun şəkildə təmin edə bilmirlər. Bunun da real və ciddi səbəbləri var. Bu səbəblərin aradan qaldırılması daha mürəkkəb bir məsələdir, çünki birbaşa olaraq uşaq pulunun bərpa edilməsi. Azərbaycan qat-qat aşağı maliyyə imkanlarına malik olan öl-

kələrin böyük əksəriyyətində uşaq pulu mexanizmi qalmaqdadır. Çünki bu bir təşəbbüsdür, gənc ailələrin dəstəklənməsi istiqamətində dövlətin mövqeyidir. Hətta Azərbaycanda 1992-ci ildə uşaq pulunun ödənilməsi ilə bağlı belə bir qanun qəbul edilmişdi. Müstəqilliyin ilk illərindən Azərbaycanda bu sahəyə diqqət ayrılıb. Ancaq son illər nədənsə, bu məsələ unuduldu".

R.Həsənovun sözlərinə görə, Azərbaycanda təbii artım sürətini aşağıdır: "Bəzi qurumlar bunu normal adlandır-salar da, belə deyil. Artıq Azərbaycanda geniş ailə modelindən kiçik ailə modelinə keçid

prosesi tamamlandı. Yeni ailələrdə 3 və daha artıq uşağın olmasına çox az təsadüf edilir. Mövcud qanunvericiliyə görə, Azərbaycanda 5-dən artıq uşağı olan ailələr çoxuşaqlı hesab edilir. Dövrün tələbinə görə, bu göstəricinin 3-ə endirilməsinə ehtiyac var ki, 3-dən artıq uşağı olan çoxuşaqlı ailələr mövcud müavinət mexanizmindən yararlanılsınlar. Difrensial formada uşaq pulunun Azərbaycanda bərpa edilməsinin, demografik və sosial müdafiə siyasətinin uzlaşdırılmasının, bu mexanizmlərin hər iki məqam nəzərə alınmaqla tətbiq edilməsinin tərəfdarıyam. Çünki ünvanlı sosial yardım sisteminin ciddi çətinlikləri və çatışmazlıqları var. Son illərdə bu xidmətdən istifadə edən ailələrin sayı kəskin azalıb. Bu gün vəziyyət getdikcə çətinləşir, əhəlinin gəlirləri dəyersizləşir, iqtisadiyyatın yükü artır, ehtiyac meyarının səviyyəsi əhəmiyyətli şəkildə artırılıb, ancaq bununla belə, istifadə edənlərin sayı ciddi şəkildə azalıb. Burada fərqli məqamlar var. Əgər dövlət qurumları bunu prosesin şəfəfləşdirilməsi ilə əlaqələndirirlərsə, bu real deyil. Burada elə müayinələr var ki, çoxuşaqlı ailələr belə onu aşı bilmirlər. Adına torpaq sahəsi varsa, adında maşın varsa, normadan artıq kommunal xidmətdən yararlanırsa, o zaman ünvanlı sosial yardımdan faydalana bilməz. Burada maneələr var. Ona görə də ünvanlı sosial yardım kimi mexanizmlər birbaşa uşaq pulunun verilməsinə əvəzləyə bilməz".

□ **Nərgiz LİFTİYEV,**
"Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 104 (7274) 15 may 2019

13 il əvvəl yuxusunda xoşbəxt rəqəmləri gördü, lotereya uddu

Avstraliya sakini lotereyada 1 milyon Avstraliya dolları udub. O, lotereyada yazdığı xoşbəxt rəqəmləri yuxusunda görüb. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verib. Adının gizli saxlanmasını istəyən kişi deyib ki, uduşlu rəqəmlər 13 il əvvəl onun yuxusuna girib. Həmin vaxtdan o, aldığı bütün lotereya biletlərində həmin nömrələri yazırmış. Xoşbəxt rəqəmlər bir neçə dəfə ona uduş gətirib. Amma uduş məbləğləri o qədər də böyük olmayıb.

Avstraliyalının sözlərinə görə, son dəfə nömrələr onun yuxusuna girib. "Mən bileti internetdə yoxlayanda bu yeniliyi öyrəndim. Mən düşünürdüm ki, bir dəfə yuxumda gördüyüm o rəqəmləri realda da görəcəm və buna görə də təslim olurdum". Kişi milyonluq uduşla kifayətlənmək istəmədiyini deyib. "Bunlar konkret olaraq mənim xoşbəxt rəqəmlərimdir və buna görə də mən gələcəkdə də oynamağa davam edəcəm", - o, belə izahat verib.

May ayında da xəbər verilmişdi ki, Amerikada bir qadın yuxuda gördüyü rəqəmləri lotereyada yazıb və udub.

İnsan populyardırsa, baş-beyin qabığı da ona uyğun olur

ABŞ alimləri tədqiqat apararaq bəzi insanların hansı səbəbə görə digər insanlardan daha çox diqqət cəlb etməsini öyrənmək istəyiblər. Tədqiqatçılar əsas kimi insanın sosial şəbəkələrdə özünü aparmasını götürüblər. Eksperiment iştirakçıları insanları fotoşəkillə qiymətləndirən zaman onların beyni baş-beyinin daha fəal hissələrini müəyyənləşdirən funksional maqnit-rezonans tomoqrafiyası metodu ilə öyrənilib. Məlum olub ki, insanların digərini populyar kimi qəbul etməsinə baş-beyin qabığında olan xüsusi neyron qiymətləndirmə sistemi cavabdehdir. Sistem həтта bu və ya digər in-

sanların ətrafdakılar üçün onların özlərini cəlbədiçi hesab etməsələr belə cəlbədiçi olmasını müəyyənləşdirir. Neyron qiymətləndirmə sis-

temi haqqında məlumatlar başqa insanların statusu barədə təsəvvürün bizim davranışımıza necə təsir göstərməsini anlamağa imkan verir.

Sörf etmək istədi, akula ayağını qopardı

Fransanın Reyunon adasında akula hücumu nəticəsində bir kişi ölüb. Bu barədə "The Independent" nəşri xəbər verib. Hücum balıqçı şəhərciyi olan Sent Lyuda baş verib. Akulaların hücumuna görə sörfinq qadağan olunub. Buna baxmayaraq, 28 yaşlı kişi və onun dostları dənizə giriblər.

Şahidlər müşahidə ediblər ki, sörf edən kişi su altında itib, amma lövhəsi suyun üstündə qalıb. Bu isə təhlükədən xəbər verib. Köməyə onun üç dostu yetişib. Kişini sudan çıxarmağa fürsət tapmadan onlar sahile qayıdılar. Daha sonra sörfi edən kişinin bədənini xilasedicilər tapıblar. Akula onun ayağını qoparıb. Yerli əhali isə əmindir ki, ilin bu vaxtında Reyunon sahillərində xüsusən vəhşi akulalar çoxdur. Onlar bu cinsin ən aqressiv növü sayılırlar və insan həyatı üçün xüsusən təhlükəlidilər.

Reyunon Hind okeanından 700 kilometr şərqdə yerləşir. Son üç ildə 24 akula hücumu nəticəsində 11 nəfər dünyasını dəyişib.

Yeddi qadın şəkil çəkdirmək üçün... pitonu dövrəyə aldı

Hindistanın Udaypur şəhər sakinləri uzunluğu 2.5 metr olan pitonu yaxalayaraq, onun başında keşik çəkiblər. Bu barədə "Hindustan Times" xəbər verib. Qadınlardan biri ailəyə aid torpaq sahəsində çalışanda pitonu keşf edib. Onun səsinə kəndin digər sakinləri də qaçıaraq gəliblər. Yiğışanlar qərar veriblər ki, ilanı hər tərəfdən əhatəyə alsınlar və onun digər sahəyə keçməsinə imkan verməsinlər. Onlar eyni zamanda heç kəsin heyvana daş atmasına və ona zərər yetirməsinə imkan verməməyə çalışıb. Yeddi nəfərə yaxın qadın ilanı əhatəyə alıblar. Onlar Udaypurda vəhşi heyvanlarla işləyən mütəxəssisin gəlişini gözləyiblər. İlanlar üzrə mütəxəssis olan şəxs yaxalanan piton növünü tanıyıb. İlanın zərərli olmadığı aşkarlananda isə kənd sakinləri xeyli rahatlaşdılar. Onların hamısı əllərində ilanla bol-bol şəkil çəkdiriblər.

QOÇ - Bu gün xırdaca mübahisəyə də getməməlisiniz. Əks halda, bəzi yaxınlarınızla aranızda soyuqluq yaranacaq. Situasiyaları kontrolda saxlasanız, axşam xoş ovqat qazanacaqsınız.

BUĞA - "Hakim" olduğunuz bu təqvimin maliyyə uğurunu görməyə başlayacaqsınız. Saat 13-16 arası bu istiqamətdə daha əlverişli şanslar qazana bilərsiniz. Qərarlarınızda qəti olun.

ƏKİZLƏR - İşgüzarlığınız artdığından qarşınıza qoyduğunuz məqsədlərin əksəriyyətini reallaşdırma bilərsiniz. Bəxtinizin gətirəcəyinə ümid edin. Nahardan sonra ovqatınız xeyli yüksələcək.

XƏRÇƏNG - Cəryan edən bütün proseslərə reallığın gözü ilə baxın. Çünki indiki dünyaya fantaziyaları qəbul eləmir. Səfərə çıxmaq üçün olduqca münasib gün olsa da, büdcənizə görə hərəkət edin.

ŞİR - İş mane olmasa, səyahət və doğmalarla görüşmək üçün əlverişli vaxtdır. Maddi durumunuzda da nəzərəcərpacaq irəliləyişlər mümkündür. Bütün hallarda tənhalığa aludə olmayın.

QIZ - Təxminən saat 11-dən 15-ə qədər bəzi xoşagəlməzliliklə rastlaşa bilərsiniz. Bu səbəbdən də həmkarlarınızla, rəhbərinizlə nəzakətli davranın. Yersiz mübahisələr zərərliyədir.

TƏRƏZİ - Ulduzların düzümünə görə, bu təqvimdə hər şeydən əvvəl səhhətinizi qorumaq, şər işlərdən uzaq olmalısınız. Çalışın ki, hissələrinizi cilovlayasınız. Axşam sürprizlə rastlaşacaqsınız.

ƏQRƏB - Zamanın nəbzini tutmaqda hələ də çətinlik çəkirsiniz. Tərslikdən lazımı adamların köməyindən də bəhrələnmirsiniz. Bəlkə papağı qarşınıza qoyub yaxşı-yaxşı düşünəsiniz?!

OXATAN - Peşəyönümlü fəaliyyətinizdə uğurlu nüanslarla qarşılaşacaqsınız. Perspektivli görüşləriniz də istisna olunmur. Əməkdaşlığınızı artırırsanız, qazanc da əldə edə bilərsiniz.

OĞLAQ - O qədər də uğurlu gün deyil. Yalnız nahara qədər xırdada nailiyyətləriniz ola bilər. Uzaq yola çıxmaq, riskli işlərə girişmək məsləhət deyil. Qida rasionunuzu zənginləşdirin.

SUTÖKƏN - Maddi durumunuzda irəliləyişlər gözlənilir. Lakin hansısa vacib məsələdə yanlış qərar çıxarmaq ehtimalınız da var. Odur ki, proqnozunuzdu oxuyan kimi tədbir görməyə hazırlaşın.

BALIQLAR - Sövdələşmə aparmaq üçün şanslı vaxtdır. Amma gerek danışdıqlar ikitərəfli istiqamətdə baş versin. Məxfi təkliflərə başdansaoydu yanaşmayın. Ciddi işləri bu günə salmayın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Mədə xərçəngi olmaq istəməyənlər... süd için

Çinin Tayvan bölgəsində İlan Universitetinin alimləri inək südünün tərkibindən alınmış zülal fraqmentinin mədə karsinomasına (xərçəng) qarşı güclü təsire malik olduğunu müəyyən ediblər. Musavat.com xarici mənbəyə istinadla xəbər verir ki, bu yenilik mədənin bədxassəli şişinə qarşı hazırlanacaq preparatın əsasında dura bilər.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının məlumatına görə, hər il 800 min insan bu xəstəlikdən dünyasını dəyişir. Mədə karsinoması ən məkrli xərçəng növlərindən sayılır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.070

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.